

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

**BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ
STUDIUM**

2012 – 2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jiří HAVEL

Preventivně osvětová činnost Policie ČR

Praha 2013

Vedoucí bakalářské práce:

PeaDr. František PARKAN

KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

**BACHELOR COMBINED
STUDIES**

2012 - 2013

BACHELOR THESIS

Jiri Havel

**Prevention and awareness activities of the Police of the Czech
Republic**

Prague 2013

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

PeadDr. František PARKAN

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 14.6.2013

Jméno autora Jiří HAVEL

Poděkování

Touto cestou bych rád poděkoval vedoucí mé bakalářské práce PeadDr. Františku PARKANOVI , za její vstřícnost, odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi poskytl a také za zájem, který mé práci věnoval.

Dále bych rád poděkoval plk.v.v. Mgr. Radku GALAŠOVI, vedoucímu sbírek, Policejního muzea Praha – Karlov za pomoc a poskytnuté rady při zpracovávání mé bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá pohledem historického kontextu na vývoj preventivně osvětové činnosti bezpečnostních složek, potažmo Policie ČR. Rozebírá cíle, obsah, formy, metody preventivní prezentace a předání zásad bezpečného chování a ochrany majetku v souvislosti s reakcí veřejnosti.

Klíčové pojmy

Dotazníkové šetření, Grantové řízení, Informativní letáček, osvětová činnost, prevence, preventivní program, řízený rozhovor, výukové DVD,

Annotation

Bachelor word in engage look at historic kontekst of development proventive enlightenment aktiviti security Gross,them Policie CR. Také in to part sof aim,kontents, forms', methods, proventive surrender, make over principle of safety, Behaviour and secure of estate with connection reskond of publik.

Key words

enlightenment aktiviti preventiv, guestionnarie inquiry, grant procedils, informatik leaflets, , instruction DVD, proventive program, direction of conversation

OBSAH

ÚVOD	8
1 PREVENCE KRIMINALITY	10
1.1 Vymezení pojmů prevence kriminality	10
1.2 Struktura prevence kriminality	12
1.3 Úrovně prevence kriminality	14
2 HISTORICKÝ VÝVOJ	16
2.1 Období první republiky a do roku 1945	17
2.1.1 Četnictvo	17
2.1.2 Policie.....	19
2.2. Poválečné období	23
2.3. Období 1948-1964	24
2.4. Období 1965-1972	25
2.5. Období 1973-1990	27
3. SOUČASNOST	30
3. 1 Grantova činnost v oblasti prevence.....	30
3. 1.1. Program Ministerstva vnitra ČR	32
3. 1.2. Celoměstský program prevence kriminality	35
3.1.3. Krajský program prevence kriminality.....	38
3.2. Realizace projektů Krajského ředitelství.....	42
3.3. Interaktivní výuka prevence kriminality.....	43
3.3.1. Projekt „Nechte mě bejt!“	44
3.3.2. Projekt „Zpackané životy“	46
3.3.3. Projekt „Já chci domů!“	47
3.3.4. Projekt „Jsme tu i pro vás!“	48
3.4. Informační kampaně	50
4 PRAKTICKÁ ČÁST	54
4.1 Analýza	54
4.2 Pokládání otázky - dotazník	54
4.3 Výsledné grafy	55
4.4 Výstup	60
ZÁVĚR	60
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	61

Úvod

Předmětem mé bakalářské práce je pohled na preventivně osvětovou činnost Policie ČR v historickém aspektu. Uvedené téma jsem si vybral z důvodu, že je mne blízké z pohledu mého povolání, preventisty na Krajském ředitelství PČR hlavního města Prahy. Zároveň je zde oblast historická, která mne zajímá a pomohla mi rozšířit znalosti z této oblasti, o které mohu obohatit své přednášky, které jsou jednou formou mé práce.

Mým cílem v této práci je seznámit s historickým vývojem osvětové práci na úseku prevence v rámci bezpečnostních složek působících v české kotlině od vzniku Československa až do dnešní doby spolu s hrubým přehledem historického vývoje bezpečnostních složek potažmo Policie ČR.

K seznámení s uvedenou problematikou jsem čerpal z dostupných publikací, vyhledával informace prostřednictvím Internetu, prováděl badatelskou činnost v archivu Policejního Muzea v Praze na Karlově, zrealizoval řadu rozhovorů jak z odborníky z různých společenských organizacích, s kterými spolupracujeme na preventivních programech. Tak s policejními historiky, kteří mě pomohli se orientovat v některých informacích a vysvětlit historické souvislosti. V neposlední řadě to pak byl výzkum na reprezentativním vzorku, kteří odpovídali na dotazník, nebo jsem s nimi v duchu dotazníku vedl řízený rozhovor. Tyto získané vědomosti a poznatky, jsem pak přenesl a použil do své práce.

Pohled na obor prevence je velmi rozporuplný jak z pohledu odborné veřejnosti, kde převažuje názor, který koncem 19.století vyřkli pánové Marshan (vysoký pražský policejní úředník) a Hötzel (učitel právnické fakulty UK).

„Policie je zvláštním druhem výkonu správní činnosti, a to její negativní stránkou. Jejím posláním není vytváření nových statků, ale konzervování statků stávajících. To se děje různými příkazy, zákazy, varováním, tresty apod.“

A zde je právě prostor pro prevenci, která svojí činností tuto definici porušuje a vytváří nové statky. Pravda ne finanční, ale v oblasti znalostí, vzdělání, zážitku, sblížení se s obyvatelstvem a setření známky nedostupnosti. Případně i personální, protože některý posluchač se může zhlednout ve vyprávění a probudí se v něm touha, která

potom vede k realizaci toho, že se dotyčný pokusí stát příslušníkem bezpečnostního sboru. Nepoučená veřejnost na oblast prevence, nepohlíží přívětivě do doby než projde konkrétně některou preventivní akcí a zjistí, že na to, aby si bránily své teritorium stačí jen přizpůsobit způsob chování. Je jasné, že některým zločinům je možno jednoduchou formou předcházet. To znamená změnit způsob osobního chování, zvážit použití technických prostředků atp.

Na bezpečnostním sboru je poté povinnost seznámit případnou oběť s těmito možnostmi a způsoby zajištění majetku, změny chování jak na veřejnosti tak doma. K seznámení osob pak slouží preventivní kampaně, kde se občan dozví jak se chránit před konkrétní trestnou činností. Informace jsou mu předány většinou v regionálních sdělovacích prostředcích, případně formou letáku, který je volně distribuován na veřejně přístupném místě. V prostorách policejních služeben je poté takovýto materiál přístupný v čekárně nebo v místnosti stálé služby. Se vznikem policejních recepcí byli uvedené letáky v tzv. drátěných programech jejich součástí a zároveň zde byli občanovy podány informace ke konkrétnímu problému. Součástí bývá taktéž preventivní výstavka, případně koutek.

Další forma preventivního seznámení je přednáška, kde je občan seznámen s tématem určité trestné činnosti a jak se jí bránit. Je dobré, když je toto doplněno ukázkou nebo další prezentací. Uvedená činnost je většinou prováděna na setkání potencionálně možných poškozených jako například senioři. Nejvíce vítanou je prezentace formou veřejně přístupných akcí, která je spojena s ukázkou činnosti jednotlivých složek bezpečnostního sboru, případně spojena s činností jiných složek integrovaného záchranného systému. V tomto lze spatřovat hlavní úkol v činnosti prevence v rámci policejního sboru.

1. PREVENCE KRIMINALITY

Prevence kriminality je součástí tzv. kontroly kriminality. Tímto pojmem se rozumí udržování kriminality na přípustné konkrétní hranici, jejíž překročení by narušilo standardní fungování společnosti. Jedná se o široce pojaté úsilí omezování trestné činnosti a snahy o redukování sociálně patologických jevů nekriminální povahy, které se vyskytují ve společnosti, jako je např. alkoholismus, toxikomanie nebo prostituce. Kontrola kriminality se provádí prostřednictvím represivních nebo preventivních strategií. Represivní strategie trestnou činnost potlačuje, zatímco snahou preventivní strategie je trestné činnosti předcházet. Obě tyto strategie se vzájemně doplňují, protože účinná prevence zmenšuje nutnost represe, která naopak posiluje prevenci. Některé teze uvádějí prevenci a represí jako vzájemně propojené pilíře, které udržují vnitřní bezpečnost státu.¹

V naší společnosti v minulosti vždy více převažovala represivní opatření a prevence se prakticovala jen ve velmi omezené míře. Současně se stanovováním nových priorit ve společnosti po roce 1989, které jsou zčásti převzaty ze zkušeností jiných vyspělých demokratických států, došlo k přehodnocení tohoto stavu a prevence kriminality se dostala do popředí zájmu veřejné správy i orgánů činných v trestním řízení.

1.1. Vymezení pojmů prevence kriminality

Definice prevence kriminality není jednoznačně specifikována. V odborné literatuře jsou uváděny odlišné definice. Zapletal z nich uvádí několik nejpoužívanějších, např. podle Osmančika a podobně také Večerky, je prevence kriminality souborem aktivit vyvíjených státními, veřejnoprávními a soukromoprávními subjekty, které směřují ke kontrole kriminality a snížení obav z ní. Dále pak uvádí podobnost definice Turayové, která vidí základní cíl dopadu preventivních aktivit v objektivním zvýšení bezpečnosti občanů a předcházením kriminalitě, zvýšením úsilí boje s ní a tím snížení rozsahu a závažnosti trestné činnosti, ale současně odkazuje na zvýšení pocitu bezpečí občanů a snížení pocitu ohrožení kriminalitou. Jako vědecky zdůvodněné, cílevědomé a koordinované působení na příčiny a podmínky kriminality s cílem vhodnými metodami

¹ ZAPLETAL, J. a kol., *Prevence kriminality*. Praha : Policejní akademie ČR. 2008, s. 7.

je odstranit anebo částečně eliminovat, charakterizuje prevenci kriminality Bublíní. ² Velmi často se používá pojem, který je uveden na internetových stránkách Ministerstva vnitra ČR, kde se uvádí:

„Prevence kriminality zahrnuje soubor nerepresivních opatření, tedy veškeré aktivity vyvíjené státními, veřejnoprávními a soukromoprávními subjekty směřující k předcházení páchaní kriminality a snižování obav z ní.“

Dále je uvedeno, že zahrnuje opatření, která vedou ke zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality a to prostřednictvím omezení kriminogenních příležitostí a působení na potenciální oběti i pachatele trestné činnosti. ³ Tuto definici uvádějí na svých webových stránkách v menších obměnách i jednotlivé městské části, různé organizace a instituce.

Ať už je prevence kriminality definována jakkoliv, rozhodně by měla být součástí běžného života každého zodpovědného občana. Život vedený v souladu se zásadami bezpečného chování snižuje možné riziko postižení trestnou činností a zvyšuje pocit bezpečí, který je jednou ze základních potřeb člověka.

Ofenzivní strategií kontroly kriminality je preventivní politika, která je součástí bezpečnostní politiky státu. **Preventivní politika** se opírá o nerepresivní prostředky, zabývá se snahou o vyloučení sociálně patologických jevů a snižováním příležitostí k páchaní trestných činů. Mezi **subjekty preventivní politiky** patří, jak orgány činné v trestním řízení což je republiková i obecní policie, státní zastupitelství, soudy, vězeňství a instituce působící v sociální sféře, tak i jiné nestátní instituce, např. různá zájmová sdružení občanů i jednotliví občané, podnikatelské subjekty, nadace, církve a především nerepresivní orgány veřejné správy. ⁴

Objekty prevence kriminality jsou cíli výše zmíněných subjektů, jejichž aktivity směřují k ochraně a k předcházení kriminalitě. Cílové objekty zahrnují:

- kriminogenní faktory – sociální prostředí, příčiny a podmínky kriminality
- potenciální nebo skutečné pachatele trestné činnosti

² ZAPLETAL, J. a kol., *Prevence kriminality*. Praha : Policejní akademie ČR. 2008, s. 8.

³ Prevence kriminality, dostupné na: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm> [cit. 2010-07-12]

⁴ Preventivní politika, dostupné na: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm> [cit. 2010-07-12]

- potenciální nebo skutečné oběti trestných činů

V praxi však působení prevence kriminality není zaměřeno jen na pachatele a oběti, ale v konečném důsledku se dotkne všech občanů ve společnosti ve vzájemném působení se sociálním prostředím.

1.2. Struktura prevence kriminality

Prevence kriminality zahrnuje široké spektrum preventivních aktivit, strategií a opatření. Její členění je pak pojato z různých hledisek. Výchozí rozdělení zahrnuje preventivní strategie **přímé**, které jsou cílené přímo proti kriminalitě a strategie **nepřímé**, jejichž prioritou je zkvalitnění životních podmínek s tím, že omezení kriminality je druhotným efektem.⁵

Struktura rozdělení prevence kriminality z obsahového hlediska zahrnuje tři skupiny:

1) Sociální prevence – představuje aktivity, které ovlivňují proces socializace a sociální integrace jedince, její činnost je zaměřená na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, které jsou pokládány za zásadní příčiny páchaní trestné činnosti. Sociální prevence je součástí sociální politiky, její efektivita je obtížně změřitelná a to jak statisticky, tak i ekonomicky, její vyhodnocení se posuzuje z hlediska sociálních perspektiv cílových objektů preventivního působení.⁶

Sociální prevence kriminality se zaměřuje především na děti a mládež, protože většina dospělých pachatelů začíná páchat trestnou činnost v mladém věku, z tohoto důvodu jsou děti a mládí hlavním cílem socializace. V rámci sociální prevence jsou klíčové oblasti pro preventivní aktivity rodiny, školy, zaměstnání a volný čas. **Rodina** má klíčový význam, pokládá základy výchovy, utváří rozumové i citové společenské potřeby, v rodinném prostředí probíhají základní procesy socializace a sociální integrace.

Škola je druhý hlavní sociální systém odpovědný za socializaci mládeže. Z hlediska sociální prevence by škola měla žáky učit schopnosti prosociálního chování a tím částečně kompenzovat případné nedostatky v rodinné výchově.

⁵ ZAPLETAL, J. a kol., *Prevence kriminality*. Praha : Policejní akademie ČR. 2008, s. 9

⁶ Struktura prevence kriminality, dostupné na:

<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm> [cit. 2010-07-12]

Pozitivní vliv **zaměstnání** spočívá v získávání finančních prostředků na uspokojování nejrůznějších potřeb a rozšiřování sociálních kontaktů a návyků v součinnosti s jinými lidmi. Nezaměstnanost může být kriminogenním faktorem, který má za následek nedostatek financí, nudu a následnou destabilizaci rodiny.

Volnočasové aktivity zaměřené na užitečně strávený volný čas mají pro prevenci kriminality také svůj význam. Nuda je často spouštěčem následného kriminálního chování. Mladí lidé by měli mít možnost zapojit se do různých smysluplných aktivit.⁷

2) Situační prevence – vychází ze zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitém místě a za určitých okolností. Prostřednictvím opatření režimové, fyzické a technické ochrany je snahou situační prevence minimalizovat kriminogenní faktory, což se zdá být nejefektivnější při omezování majetkové trestné činnosti. Úspěšnost situační prevence je poměrně vysoká, ale to je podmíněno odpovídající volbou opatření a vložením finančních a personálních prostředků. Odpovědnost za opatření situační prevence nesou především obce, občané a v rámci vymezených možností také Policie České republiky.⁸

Podstatou situační prevence je tedy idea změnit strukturu příležitostí ke spáchání trestného činu tak, aby pro pachatele nebyl prospěch z uskutečněného zločinu větší než jeho námaha a riziko, které na uskutečnění vynaložil. To znamená, že trestný čin musí být uskutečnitelný obtížně, aby se pachateli nevyplatil. Je nutné maximalizovat překážky a minimalizovat zisk.⁹

3) Prevence viktimnosti – vychází z konceptů zásad bezpečného chování, rozlišených s ohledem na různé kriminální situace a psychickou připravenost ohrožených osob. Jedná se o skupinové i individuální poradenství v oblasti zdravotní, psychologické i právní, trénink v obranných strategiích a propagaci technických možností ochrany před

⁷ ZAPLETAL, J. a kol., *Prevence kriminality*. Praha : Policejní akademie ČR. 2008, s. 13 - 15

⁸ Struktura prevence kriminality, dostupné na:

<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm> [cit. 2010-07-12]

⁹ ZAPLETAL, J. a kol., *Prevence kriminality*. Praha : Policejní akademie ČR. 2008, s. 16 - 17

trestnou činností. Uplatňuje metody sociální i situační prevence a podle míry ohrožení se vztahuje k primární, sekundární nebo terciární úrovni prevence kriminality.¹⁰

Viktimologie je nauka o oběti trestného činu. Zabývá se modely lidského chování, kterým by se potenciální oběť měla vyvarovat a tím se vyhnout svému případnému postižení trestným činem. Cílem prevence viktimnosti tedy je, aby se člověk nestal obětí trestného činu. Neměla by být však pojata tak, aby zvyšovala u občanů strach z případného zločinu, který pak může být mnohem větší, než je skutečná míra ohrožení kriminalitou.¹¹

1.3. Úrovně prevence kriminality

Sociální i situační přístupy a viktimizace prevence kriminality se vzájemně doplňují v primární, sekundární a terciární prevenci, které vychází ze skupiny příjemců příslušných preventivních opatření.

1) Primární prevence – zahrnuje především výchovné, vzdělávací, volnočasové a poradenské aktivity zaměřené na širokou veřejnost. Zvláštní pozornost je pak věnována pozitivnímu ovlivňování dětí a mládeže. Těžiště primární prevence spočívá v rodinách, ve školských zařízeních a v lokálních společenstvích.¹²

Primární sociální prevence vychází ze skutečnosti, že primární prevence se nejvíce uplatňuje právě v rámci struktury sociální prevence. Její opatření směřují k dosažení vyšší kvality života celé společnosti, zabývá se optimalizací sociálních i materiálních životních podmínek a fungováním aktivit, které vedou k vhodné socializaci jedinců a tím i k pozitivnímu vývoji společnosti jako celku.

Primární situační prevence je společným jmenovatelem všech opatření, které se vztahují ke zlepšení bezpečnostní situace na území státu. Zahrnuje opatření informační, organizační, ekonomická i technická, to znamená například kontrolu přístupu, uzamykání a osvětlení objektů, sousedské, občanské a policejní hlídky atd..

¹⁰ Struktura prevence kriminality, dostupné na:

<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm> [cit. 2010-07-12]

¹¹ ZAPLETAL, J. a kol., *Prevence kriminality*. Praha : Policejní akademie ČR. 2008, s. 24 - 25

¹² Úrovně prevence kriminality, dostupné na:

<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm> [cit. 2010-07-12]

Stěžejním úkolem **primární prevence viktimmnosti** je cílevědomé a systematické informování veřejnosti na území státu. Vhodným prostředkem jsou kampaně v médiích, které by měly usilovat o změnu názorů veřejnosti na kriminalitu a působení orgánů činných v trestním řízení tak, aby se zvýšil pocit odpovědnosti občanů a jejich ochota podílet se na prevenci kriminality.

2) Sekundární prevence – zabývá se rizikovými jedinci i skupinami osob, u kterých je značná pravděpodobnost, že se stanou pachateli nebo oběťmi trestné činnosti, dále se zaměřuje na sociálně patologické jevy jako je například záškoláctví, gamblerství, vandalismus, drogové i alkoholové závislosti, dlouhodobá nezaměstnanost apod.

Sekundární sociální prevence se cíleně zaměřuje na informační a poradenskou činnost v oblasti sociální péče, vykonávané prostřednictvím poraden, linek důvěry, sociálních pracovníků, výchovných poradců a protidrogových koordinátorů.

Cílenost **sekundární situační prevence** se vztahuje ke zlepšení bezpečnostní situace v oblastech se zvýšenou kriminalitou, jako jsou sídliště, centra velkoměst, průmyslové aglomerace apod.

Sekundární prevence viktimmnosti je především o informování sociálních skupin i jednotlivců, kteří jsou vystaveni vyššímu riziku viktimizace.¹³

3) Terciární prevence – zabývá se resocializací kriminálně narušených osob, která spočívá v pomoci při získávání bydlení, hledání pracovního uplatnění a rekvalifikaci, sociálním a rodinném poradenství apod. Jejím cílem je udržení dosažených výsledků na základě předchozích intervencí a změny nefunkčního sociálního prostředí.¹⁴

Terciární sociální prevence se uplatňuje v resocializační rovině, jedná se o poradenská a sociální opatření, které mají umožnit integraci motivovaných jedinců do společnosti.

Terciární situační prevence se týká konkrétních lokalit a komunit, které jsou již zasaženy určitou kriminalitou, např. krádežemi vloupáním apod.

Terciární prevence viktimmnosti směřuje k rehabilitaci osob, které se již staly oběťmi trestné činnosti s cílem zabránit jejich opakované viktimmnosti.¹⁵

¹³ ZAPLETAL, J. a kol., *Prevence kriminality*. Praha : Policejní akademie ČR. 2008, s. 26

¹⁴ Úrovně prevence kriminality, dostupné na:

<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm> [cit. 2010-07-12]

¹⁵ ZAPLETAL, J. a kol., *Prevence kriminality*. Praha : Policejní akademie ČR. 2008, s. 27

2. HISTORICKÝ VÝVOJ

Požadavek bezpečnosti se v historii váže k samým počátkům civilizace – už tlupy lovců řešily nutnost ochrany a zajištění bezpečnosti jeskyním a ženám a dětem v nich v době loveckých výprav a nepřítomnosti mužů, prvobytně pospolná společenství musela zajišťovat ochranu osad. V tomto duchu bychom mohli pokračovat celou lidskou historií. V každé dřívější době zajišťovaly bezpečnost osoby, k jejichž postavení takový se požadavek vázal – stařešinové, feudálové...Později se požadavek zajištění bezpečnosti stal přímo povinností, vždy však odpovědní museli vytváření a existenci bezpečnostních složek legitimovat, legislativou, tedy zákony. Ty umožnily vytvoření bezpečnostních složek, které by byly právě k tomuto účelu specializované a z nichž se postupně vytvářely (a v čase zanikaly a byly nahrazovány jinými) sbory, zajišťující bezpečnost ve všech oblastech, ať už se jednalo o města, venkovské oblasti, pohraničí na souši i na vodě.

V českých zemích nebyl vývoj v této oblasti zásadně jiný než jinde ve světě. Vzhledem k požadovanému časovému úseku trvání 1. republiky lze mezi bezpečnostní sbory, zařadit četnictvo v terénu, které bylo nejtradičnější a nejznámější bezpečnostní složkou, zejm. vzhledem ke střeoevropským tradicím, a to nejen v prostoru českých zemí, dále policii ve městech státní nebo místní (městská), povolanou k výkonu typově příbuzných činností jako četnictvo, samozřejmě se sobě vlastními specifiky. Bezpečnostní složkou 1. republiky, která by se dala označit jako vytvořená ad hoc, byla stráž obrany státu, povolaná k ochraně státu jako celku v dobách nacistického ohrožení Československé republiky.

2.1. Období první republiky a do roku 1945

2.1.1. Četnictvo

Je pravděpodobně nejznámější bezpečnostní složkou v české historii. Jeho název má původ v jihoslovanském výrazu, který nejdříve paradoxně označoval bandity, často sdružené do čet, později – obrácením významu – příslušníky oddílů pro boj s banditismem.

Vlastí četnictva jako bezpečnostního sboru je však Francie v období počátku 17. stol.(gendarmerie). Napoleonská Francie při svých evropských výbojích exportovala koncepci četnictva do okupovaných zemí, v důsledku čehož se např. četnictvo Napoleonova Italského království po pádu císařství stalo základem rakouského četnictva. Až do poloviny 19. stol. byla organizace bezpečnostní správy v českých zemích velmi nedokonalá a dělila se bez zjevně vymezených vztahů mezi panovníka, země a municipality. Tyto nedostatky byly zřejmé nejvyšším místům a proto 18. 1. 1810 zahájil nejvyšší pražský purkrabí hrabě Wallis anketní akci zejm. vůči krajům s otázkou vhodnosti zavedení četnictva na českém venkově dle saského (ještě dříve francouzského) vzoru.

Na území Rakouska – Uherska četnictvo v přibližné podobě pozdějšího československého četnictva vzniklo v letech 1848 – 1849 na základě nutnosti ustanovit represivní jednotnou bezpečnostní složku. Právní normou jejího vzniku byl Prozatímní organický zákon o četnictvu ze dne 16. 1. 1850, který definoval četnictvo jako vojensky organizovaný strážní sbor, tvořící součást armády. Úkolem četnictva bylo udržování veřejné bezpečnosti, klidu a pořádku, stíhání přestupků a podpora úředních nařízení.

Po několika organizačních změnách zákon o četnictvu z r. 1876 odloučil četnictvo od armády (např. zák. č. 1/1895 ř. z. z 25.12.1894 však četnictvo zařadil zpět pod ministerstvo zemské obrany) a koncem 90. let 19. stol. četnictvo postupně přecházelo do systému, kopírujícího územně - správní členění monarchie.

Se vznikem Československé republiky a nabytím účinnosti zák. č. 11/1918 Sb. se původní rakouské četnictvo prozatím bez dalšího stalo četnictvem československým. Všichni četníci ze dne na den přešli spolu s ostatními státním aparátem do služeb nové státu s tím, že *„by nebylo dobře, měnit u četnictva to, co se posud osvědčilo, a že jest jen přizpůsobit četnictvo novému státnímu organismu a vyhověti při tom, pokud to lze*

srovnati s úkoly četnictva, přáním, která z veřejnosti a z řad četnictva byla pronesena“.¹⁶

Dnem 27. 11. 1918 bylo četnictvo zařazeno pod ministerstvo vnitra, což zůstalo i přes protesty ministerstva národní obrany definitivním stavem i nadále, ministerstvo obrany mohlo pak ohledně četnictva rozhodovat jen ve věcech výzbroje, což bylo s několika dalšími oblastmi upraveno zák. č. 218/1920 Sb. z. a n. ze dne 14. 4. 1920, upravujícím hranice působnosti MV a MNO. Četnictvo bylo právně definováno zákonem č. 299/1920 Sb. z. a n. ze dne 14. 4. 1920, platným na celém území ČSR. Co se týká území Slovenska, jako jádro četnického sboru sem bylo odveleno 500 speciálně vybraných četníků z Čech a Moravy, m. j. i kvůli původnímu převážně maďarskému personálnímu složení původního sboru, který po vzniku republiky hromadně odešel zpět do Maďarska.

V rámci prevence a prezentace četnictva k tomuto byla vydána již na počátku služební instrukce, která nařizovala jak se mají četníci na hromadných setkáních (táborech lidu) chovat. Zde byl kladen důraz na přítomnost četníka už jenom ta měla zaručovat prevenci v tom že „nekalé živli“, se na setkání nedostavili nebo je rychle opustili. Později vlivem rozvoje automobilismu byli četníci zapojeny i do dopravní prevence, kdy většinou formou přednášek v tehdejších autoškolách různých spolků varovali před nebezpečím, které může nastat nedodržením dopravních předpisů. V případě závažné trestné činnosti, spáchané v jejich služebním okrsku nebo blízkém okolí, upozorňovali obyvatelstvo v rámci obchůzky případně na obecní radě na možné nebezpečí, které by se mohlo stát. Zvláštní kapitolou, bylo varování dětí, které již tehdy bylo zaměřeno na bezpečné chování. Děti byli upozorňovány, aby si nic od nikoho nebrały a s nikým nikam nechodili. Jako případ byli uváděny únosy dětí, kdy toto bylo vlákáno v kočovnický vůz, zde omámeno, schováno ve voze a na jiném místě republiky prodáno.

¹⁶ „Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o četnictvu“, MACEK, P., UHLÍŘ, L. Praha, *Dějiny policie a četnictva II, Československá republika (1918-1939)*. Police History 1999

2.1.2. Policie

Tento pojem neměl vždy současný význam – býval označením vnitřní správy a zahrnoval vše ohledně veřejné správy státu. Ani za 1. republiky se policejní sbor zpočátku nenazýval policií, ale sborem stráže bezpečnosti (termín policista se objevoval až koncem 20. let).

V éře Rakousko – uherské byla síť státních policejních úřadů dost řídká, protože výkon policie byl svěřen především obcím. Po vzniku ČSR byla jako vše ostatní převzata recepční normou policejní organizace ve stávající podobě s policejním ředitelstvím v Praze, Brně, Plzni, Moravské Ostravě, v dalších městech s policejními komisařstvími a s pohraničními policejními komisařstvími Podmokly (dnešní Děčín), Cheb a Bohumín, přičemž uniformovanou policií disponovalo pouze pražské policejní ředitelství. Na Slovensku zpočátku státní policie neexistovala, až posléze na základě zák. č. 165/1920 Sb., který zmocňoval vládu ČSR zřizovat se souhlasem dotčené obce policejní úřady tam, kde to bylo potřeba, se zde síť policejních úřadů zahustila (další právní normou, týkající se této záležitosti, byl zák. č. 306/1924 Sb..

Obecně patřilo do policejní agendy státní policie např. zajišťování veřejného pořádku a bezpečnosti osob a majetku, shromažďovací a tiskové záležitosti či dohled nad bezpečností silniční dopravy, divadly, veřejnými produkcemi apod. Organizační zákon z r. 1927 přiznal politickým a potažmo i policejním úřadům značnou, z dnešního pohledu nereálnou pravomoc. Státní policejní úřady vykonávaly místní působnost ve svých územních obvodech, což záviselo na vládě, která mohla nejen zřídit či zrušit policejní úřad, ale i stanovit či měnit jeho sídlo a obvod dle svého uvážení (oproti dřívějšímu bez ohledu na stanovisko dotčené obce).

Policejní agenda se v běhu času příliš neměnila, což vyplývalo ze zákona. Jinou věcí byly specializované činnosti policie, jak si jejich vznik vynucovaly změny kriminality. Vnější výrazem toho byl např. vznik Všeobecné kriminální ústředny v Praze, reagující na potřebu evidence pachatelů, která vedla příslušné evidence osob, otisků prstů, bojovala proti obchodu se ženami a dětmi a plnila další úkoly, spolupracovala se všemi četnickými a policejními stanicemi, od nichž dostávala zprávy o zločincích jmenovaných kategorií a jejich činech. V rámci policie vznikl Sbor uniformované stráže

bezpečnosti (SUSB) a Sbor neuniformované stráže bezpečnosti (SNSB), čímž v podstatě vznikly sbory dva, a to zákonem č. 230/1922 Sb. ze dne 5. 10. 1922. Tímto zákonem byly tyto dva sbory jednotně upraveny, nikoliv však sjednoceny – SUSB byly ozbrojeny a zřízeny po vojenském sboru, SNSB po vojenském způsobu zřízeny nebyly a mohly být ozbrojeny. K zákonu bylo vydáno prováděcí nařízení vlády č. 295/1922 Sb. stanovující oběma sborům podřízenost ve věcech správních a hospodářských politickým a státním policejním úřadům, ve věcech výcviku, kázně a kontroly služby pak svým představeným a velitelům. Takto panovala v oblasti policie nežádoucí decentralizace, která byla odstraněna zejm. v reakci na zhoršování bezpečnostní situace ve 30. letech nařízením vlády č. 51/1936 Sb., podřizujícím oba sbory ministerstvu vnitra ve všech oblastech.

Poslání a úkoly policie

Původní zákonná úprava činnosti policie zprvu (recepčním zákonem) vycházela z říšských (rakouských) zákonů. Originální československou právní normou ve vztahu k policii byl zák. č. 230/1922 Sb. ze dne 13. 7. 1922, o sborech stráže bezpečnosti, doprovázený prováděcím nařízením vlády č. 295/1922 Sb. V tomto zákoně byl policii vymezen v § 1 hlavní úkol obecně tak, že policie je povolána k výkonu bezpečnostní služby. Uniformovaná policie vykonávala pořádkovou a strážní službu, přirovnatelnou ke službě policie současné, neuniformovaná policie se soustředila na službu zpravodajskou, vyšetřovací (kriminální služba), dohledací (pátrání), daktyloskopickou apod., přičemž samotný výkon služby obou sborů upravoval Služební řád ministerstva vnitra.

Policie se vnitřně specializovala na různé problematiky, takže bylo možno zaznamenat výkon služby spolkové a shromažďovací policie, divadelní policie (např. povolování veřejných uměleckých produkcí), mravnostní policie, dopravní policie apod. Neuniformovaná policie se podílela i na zpravodajské činnosti, v níž spolupracovala i s ministerstvem národní obrany a ministerstvem zahraničí. Stejně tak se policie podílela na mezinárodní spolupráci s cizími policejními sbory a svou praktickou činností přispívala i k rozvoji kriminalistiky.

Jak bylo již řečeno, bez rozdílu policie státní či místní (obecní) tato plnila obdobné úkoly v rámci téže legislativní úpravy, přesto však obecní policie vykazovala určitá

specifika, neboť zejm. města měla možnost zajišťovat veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost vlastním policejním sborem. Při výkonu služby obecní policie spolupracovala zejm. s četnictvem, k čemuž docházelo zejm. na venkově. V opačném směru bylo státní policii umožněno přibrat v potřebném případě na pomoc policii obecní, která se jinak, zejm. v podřízenosti starostovi obce, věnovala – dnešní terminologií – místním záležitostem veřejného pořádku.

V tomto období byla preventivní činnost u Policie vedena podobnou služební instrukcí jakou mělo četnictvo k formě „fysické přítomnosti“ příslušníka na různých táborech lidu. Toto byla pro případné pachatele dostatečná záminka k tomu, aby se na uvedené akci neprojevoval nebo vůbec neukázal, Tato forma byla ve své době nejrozšířenější.

S postupující motorizací společnosti vyvstala pro bezpečnostní sbory další úkol ato. Osvěta v oblasti dopravní výchovy, kdy bylo potřeba veřejnost připravit a seznámit s dopravními předpisy a jak se chovat v určitých situacích. K tomuto sloužili přednášky a kurzy pro veřejnost které byly pořádány ve spolupráci se společenskými organizacemi jako byl Sokol, YMCA, Orel nebo KČT. K tomuto se bohužel až na pár fotografií, které jsou publikovány v knize k 80. výročí dopravní policie moc nezachovalo nebo nejsou známy. Provedeným průzkumem formou řízených rozhovorů jsem zjistil, že v Praze se činnosti autoškoly mimo jiných věnovala YMCA (pro dámy její ženská sekce YWCA), kde jim také přednášel a vysvětloval odbornou problematiku dopravní strážník. Tento se poté také zúčastnil jako člen zkušební komise, závěrečných zkoušek. Několik seniorek, s kterými jsem mluvil v rámci výzkumné části práce, si vzpomínají že tuto navštěvovali jejich starší sestry, ale někdy i jejich matky.

Stejně tak to probíhalo například v Benešově, kdy však zaštiťující organizací byl Sokol spolu s místním autoklubem, přednášku vykonával k tomu nejspíše určený a vycvičený četník. Paní Novotná, s kterou jsem si o tom povídal, vyprávěla, jak právě její starší sestra takovouto autoškolu navštěvovala. Uvedeného četníka poté ve městě potkala a ona tohoto popsala jako fešáka v koženém kabátě od uniformy. Podle toho by se dalo usuzovat, po poradě z historiky z „Četnické patrácí stanice – Praha“, že by se mohlo jednat o příslušníka četnických dopravních hlídek, které byli zřizovány po roce 1936 a toto jim logicky mohlo být určeno jako jedna z jejich služebních činností.

Další osvětovou činností, o které je povědomí je ochrana osobní bezpečnosti, kdy četníci a policisté dle své lokace docházeli do škol a jak jsem již uvedl do společenských a informovali veřejnost o aktuálních bezpečnostních rizicích. Například velkou osvětovou akcí vyvolaly únosy dětí tzv. cikány. (V dnešní době by bylo spíše jmenovat osoby kočující nebo světské, přesto že ne všichni, kteří byli tímto termínem označeni byli romského etnika.) Zde toto probíhalo, tak že dítě bylo nalákáno za nějakým účelem do jejich vozu, kde mu dali napít nebo nabídli nějakou sladkost, po kterém dítě usnulo a pachatelé ho uschovali uvnitř vozu, například zahrabali do pokrývek a místo činu překotně opustili. Následně toto dítě bylo prodáno někde v jiné části republiky nebo v zahraničí. Další oblastí preventivních přednášek bylo upozornění při pátrání po zvláště nebezpečných pachatelích hrdelních zločinů. Dá se říci, že již od této doby bezpečnostní sbory upozorňovali na několik zásad které platí dodnes, a to „od nikoho si nic neber, s nikam s nikým nechod“.

Na závěr v této kapitole bych chtěl, uvést to že již v této době, že otázka drog a drogového nebezpečí pro mládež není až tak jednoznačně pouze záležitostí naší současnosti. Svědčí o tom ministerský výnos ze dne 7.srpna 1924 o užívání narkotických jedů a jejich rozšiřování, který byl adresován vysokým školám. Tento text byl společným dílem, Ministerstva školství, zdravotnictví a vnitra v úzké spolupráci s pražskou policií. Jeho text si dovoluji v úplnosti citovat:

„Nebezpečí nezřízeného požívání narkotických prostředků, které zavlečeno do republiky Československé z Berlína tanečnicemi a cizozemskými studenty též mezi naše studentstvo, hrozí zničením celého mladého studentského dorostu a nesmí býti tudíž v zájmu budoucnosti našeho národa nikterak podceňováno. Mladí lidé, kteří se oddávají požívání narkotických prostředků, zničí nejen svou tělesnou konstrukci, ale stanou se nenormálními a nemohou nikdy po delším požívání jedů býti užitečnými členy lidské společnosti. Narkotické prostředky tyto, hlavně kokain, morfin a jiné jedy, vyráběny jsou v Německu továrně a rozšiřovány jsou obratně vedenou propagační činností mezi mladou generací a studentstvem za účelem zvýšení konsumu, výroby a výtěžku těchto továren. Je proto pochopitelné, že podloudný obchod narkotickými prostředky jest všude stíhán velmi přísně. Z těchto důvodů žádá MŠO, aby veškeré posluchačstvo bylo vyhláškou důrazně varováno před užíváním narkotických jedů i před jejich rozšiřováním. Též jest upozorniti všechny zaměstnance vysoké školy, obzvláště zřízence,

aby ihned podávali zprávu děkanství neb rektorátu v případě, že by postřehli u studentů aneb vůbec na akademické půdě, případně i jinde příznaky podloudného obchodu s narkotickými prostředky u studentstva. Rektorát resp. Děkanství nechť pak zakročí, neb s urychlením uvědomí policii“.¹⁷

Na přibývající hrozbou německého nacionalismu po roce 1936, bylo reagováno na toto státem zřízením útvarů SOS (stráže ochrany státu). Tyto složky poté v rámci prezentační prevence předváděli svůj výcvik výstroj a tělesnou zdatnost. Tyto produkce byli většinou na sokolských sletišťích a byli spojeny s konáním místní významné akce. Mezi nejoblíbenější již tehdy patřili ukázky výcviku koní a psů, řidičského umění případně přelet letecké hlídky. Na tyto demonstrace připravenosti si veřejnost zvykla a poté je vyžadovala i v mírové době po válce.

2.2. Poválečné období 1945-1948

Po druhé světové válce nastává období relativní svobody a stabilizace v rámci sloučení bezpečnostních sborů do nového Sboru národní bezpečnosti, které vychází z Košického vládního programu v dubnu 1945. V rámci tohoto zákona je přenesena osvětová a prezenční práce na Hlavní velitelství. Zde je k tomuto účelu zřízeno speciální oddělení (Hlavní politická správa), které následně vydává služební instrukci tykající se osvětové činnosti. V rámci své kompetence vydává odborný časopis „Ozvěny SNB“ na jehož stránkách také vycházejí články nebo čtenářské příspěvky o provedené prezentaci práce policie. Z uvedeného periodika jsem následně čerpal poznatky, které vedli k vytvoření této práce. V preventivní oblasti, je zde spolupráce s tiskovinami především zaměřená na bezpečné chování v oblasti nálezu nevybuchlé munice a chování k neznámým lidem kteří se pohybují po republice. Dále je zde prezentována propagační práce policie a její úspěchy v boji s kriminalitou a odhalování nepřátel nové republiky. S tím souvisí pořádání různě trvajících výstav a přednášek, které zaprvé ukazují úspěchy a zároveň upozorňují. V neposlední řadě je to potom výchova dopravní veřejnosti, kdy jsou pořádány různé seznamovací akce s dopravní tematikou jak pro řidiče tak pro chodce. Již zde je zřetelná orientace na školní mládež. K tomuto slouží i spolupráce s časopisem

¹⁷ F. MORKES a M. VANĚČEK – Historické počátky péče o mravně narušenou mládež. Bulletin – Národní protidrogové centrály – Praha č.:1/1998, str.22 - 26

Vpřed, který byl zaměřen na mládež. Dokonce i legendární chlapecký klub Rychlé šípy, ve svých komiksech upozorňují na nebezpečí manipulace se zbraní a střelivem, osobní bezpečí ve vztahu k vylákání a únosu dětí, ale bojují například i se šmelináři a černým trhem.¹⁸ V rámci různých oslav jak místního tak celostátního významu probíhají další ukázky na veřejnosti za účelem přiblížování práce SNB veřejnosti. Například „Den dětský radostí“, kdy jsou prezentovány služební psy a řidičské umění s kořistní technikou, kterou mělo SNB k dispozici. Zajímavá ukázka se odehrála na 1.máje 1947, kdy pracovníci pražské ústředny předvedli zákrok dle 1.republiky.(Zajímavé že fotografie z tohoto nacvičeného zákroku byly v letech následujících použity jako originální fotografie z období 1.republiky).

2.3. Období 1948-1964

V tomto období dochází k závažným politickým změnám, na které SNB reaguje velmi silně, spousta příslušníků, kteří sloužili předválečného četnictva nebo policie je propuštěna jiní přeřazeni a postupně je na ně vyvíjen tlak, aby opustily řady SNB. Dochází k silné politizaci na úkor základních služebních činností. V rámci tohoto dochází k situacím, že mladí příslušníci místo, aby vykonávaly službu a zdokonalovali se, jsou odveleni k různým pracovním brigádám, na stavby mládeže a tak podobně. Na služebnách je katastrofální podstav. Časem se situace velmi pomalu stabilizuje a někdy na přelomu roku 1959-1960 dochází k naplnění stavů na takový počet, že základní útvary jsou schopny plnit svoje základní úkoly.

Preventivně osvětová činnost je vesměs směřováno na základní útvary a to konkrétně na tzv. okrskáře. Tito jsou v rámci svých služebních povinností úkolováni, aby v rámci svého okrsku prováděli přednášky ve školách, provádějí výuku v rámci dopravní prevence, organizují dopravní soutěže. V rámci problematiky dopravy vedou při pionýrské organizaci oddíly mladých dopravních hlídek, které pomáhají ve výkonu dopravní služby. Stejně tak jsou organizovány pro starší mládež, hlídky mladých ochránců pořádku.

¹⁸ J.Foglar , *Rychlé šípy – příběh* 108,155,178,212,219, Praha ,Olympia 1998

V souvislosti s několika brutálními vraždami na dětech, organizují přednášky tykající se osobní bezpečnosti. V rámci kterých, opět zdůrazňují zásady „S nikým nikam nechodím, od nikoho si nic neberu a nikoho nepouštím domů“.

V tomto období jsou také silně podporovány různé výstavy a prezentace pro veřejnost, které se zabývají úspěchy v boji proti zločinu a to jak z pohledu SNB tak StB. Zde jsou například vystaveny a okomentovány jak zadržené padělatelské pomůcky, zajištěné zbraně tak věci, které měl u sebe agent chodec. K tomu běží film a na tabulích si občan přečte, jak si dát pozor, aby se nestal byť nevědomky informátor nepřátel. Samozřejmě nesmíme zapomenout na ukázky výcviku a techniky, které byla velmi oblíbené a žádná významnější událost se bez nich neobešla. To mimo jiné zajišťovalo nábor nových příslušníků. Na začátku této doby vychází několik odborových tiskovin, které se spojují v měsíčník Ozvěny SNB tento se jmenuje krátce SNB, poté Naše bezpečnost a nakonec se stává čtrnáctidenníkem s názvem Bezpečnost. S těchto tiskovin jsem při své práci nejvíce čerpal. Spolu sním, vychází kriminalistický sborník, který je však úzce odborně zaměřen na kriminální problematiku a rozbor konkrétních případů a s preventivně osvětovou činností nemá souvislost, už jenom tím že je určen výhradně pro odbornou společnost a je šířen služební poštou.

Zajímavostí muže být že na začátku tohoto období, pracovníci SNB provozovali v Praze - Karlíně a Bratislavě tzv. Dětské jizby. Kde se starali o sociálně potřebnou a opuštěnou mládež, které by jinak hrozil život na ulici a tudíž by se mohli stát potencionálním pachateli trestné činnosti. Stejně tak, bylo pracováno s mládeží, která byla umístěna do tzv. Vychovaten (Výchovných ústavů mládeže SNB) jako například v Zámrsku a Černovicích. Tato problematika je postupně převáděna na jiné subjekty mimo SNB a MV.

2.4. Období 1964-1972

Po roce 1964 dochází k reorganizaci SNB na jejímž základě je přijat zákonč.70/1965 Sb.. (Tato ještě do dnešního dne nebyla pořádně dokončena a z důvodů politických, společenských a historických následují a další reorganizace.)V rámci jeho aplikace zanikají okrskové služebny, vznikají nové tzv. Obvodní oddělení VB které jsou umístěny ve správních centrech oblastí, tyto se dělí podle počtu příslušníků na odd.1.-3.stupně. V praxi to vede k určitému odvedení bezpečnostní služby od občanstva. Je

sice pravda že ve chvíli spojení a sloučení do větších celků přichází statistici a oznamují, že se podařilo snížit nápad na všech sledovaných položkách, ale spousta latentní kriminality ani není oznamována a je přehlížena. Mimo to se ztrácí u příslušníků i tzv. místní a osobní znalost. Od této chvíle, lze mapovat že pro některé funkcionáře účelem služby není ani tak pomoc a řešení problému občana, ale čárko mánie a sledování statistik, což se poté projeví v následujícím období, kdy z pomocníka se stal zlí pán, tato situace se v určitých vlnách dochovala doposud.

V oblasti prevence a osvětové práce nastává zlom, kdy veškeré tyto činnosti, které bezpečnost do této doby prováděla, je přesunuta z poukazem, že SNB, zde není od toho, aby veřejnost vychovávala, na tzv. kompetentní subjekty. V oblasti dopravy je to Ministerstvo dopravy potažmo BESIP spolu s Českou pojišťovnou. Oblast osobního bezpečí a chování je přesunuta na Ministerstvo školství a pionýrskou organizaci spolu s tehdejší ČSM a jeho tiskové orgány. Například drogová problematika, pakliže je přiznána, na Ministerstvo zdravotnictví. V odborném časopise Bezpečnost, který výrazně zeštíhllel, se v tomto období články o spolupráci s mládeží případně o nějaké soutěži nebo jiné preventivní nebo osvětové činnosti již nevyskytují. Vedení mládežnických oddílů, které se zabývá bezpečnostní problematikou je předáváno členům PS-VB při ČSM .

V oblasti bezpečného chování nastává vlna přednášek po brutální vraždě v Kině Metro v Praze na Národní třídě promítačem Jaroslavem Papežem (nar. 1942).

V neděli 5. června, před odpoledním představením, vlákal Papež malého Pepíka do promítací kabiny, když mu slíbil, že ho nechá koukat na nepřístupný film o komisaři Maigretovi. Papež následně zasadil nůžkami chlapci celkem 36 bodných ran do hlavy, krku, trupu. Mrtvé tělo vhodil poklopem do šachty pod kabinou. Následující tři dny řádně promítal. Neušlo mu, že rozkládající se mrtvolka už šíří kolem sebe nepříjemný zápach. Zanechal proto v práci dopis, že nastupuje výkon trestu, a 9. 6. skutečně dojel na Pankrác. Věznici prý ale nenašel, tak se vrátil do Chodova. Domyslel si, že během jeho nepřítomnosti v kině bude Pepíkovo tělo nejspíš objeveno, a schoval se proto doma, do kůlny za hromadu dřeva. Zde byl vypátrán 10. 6. 1966. Expertiza znalců hovořila o pachateli jako o psychopatickém jedinci se schizoidními rysy a s výraznou

sexuální úchylkou ve smyslu homosexuální pedofilie se složkou zřetelného sadomasochismu. Po řádném soudu byl vykonán trest smrti.¹⁹

Na základě tohoto případu a fáma, které se vyskytly, je rozeběhnutá preventivní akce, kdy příslušníci chodí do škol a vysvětlují, jak se mají děti chránit. Avšak vzhledem k nastávajícím politickým situacím roku 1968, jsou i tyto přednášky omezeny.

V letech 1968 až 1972 se bezpečnostní složky zabývají a vyrovnávají, s politickou situací a jeho následky, jako jsou postoje konkrétních příslušníků, které vedou v rozsáhlé prověrky, jejíž výsledkem je přístup k propuštění řady příslušníků. V rámci normalizace bezpečnostních složek je zavedena nová organizační a školská koncepce v rámci složek MV, kdy je zde zdůrazněná nutnost pracovat s mladou generací. V tomto období normalizace přichází nové koncepce a úkoly při práci s obyvatelstvem. Je zde vznesen požadavek, aby tak jako před rokem 1964 se bezpečnostní složky podíleli na výchovném procesu socialistického občana.

2.5. Období 1973-1990

Nastává plně období tzv. Normalizace. Na základě předešlého období a zkušeností, které se udály, vzniká zákon č.40/1974 Sb., O Sboru národní bezpečnosti. Tento v následných z něho vycházejících služebních instrukcích vytyčuje směry a úkoly při práci s mládeží a účasti na její výchově. K tomuto jsou úkolovány i další složky MV a PS VB případně PS PS (pomocná stráž pohraniční stráž, velmi aktivní v pohraničních oblastech).

Na základě tohoto vznikají dlouhodobé projekty – soutěže ve spolupráci s ostatními společenskými organizacemi. Asi nejznámějším projektem té doby je „**Zlatá zebra**“, kdy se na tomto projektu sešlo několik organizací a to VB, Besip, Československá státní pojišťovna, Československý Červený kříž, Československý Rozhlas a divadlo Spejbla a Hurvínka. Celá akce zpočátku byla medializovaná v rozhlase a průvodcem jednotlivých bloků byl Spejbl s Hurvínkem, kteří vyučovali

¹⁹ „Vražda v kině 1966“ dostupné na: <http://rycinka.blog.cz/1005/77-pripadu-z-historie-sexualni-vrazdy-v-cechach-na-morave-a-ve-slezsku-v-letech-1926-1999>

v asi desetiminutových vstupech žáčky 1-5 ročníku ZDŠ. Žáci poté to co slyšeli zapracovávali do svých pracovních sešitů a odpovídali na odpovědných lístcích z těchto poté byli vyhodnoceni ti kteří se účastnili školního kola, poté následovalo kolo obvodní a krajské. Celorepublikové kolo se nakonec odehrálo v areálu tehdy nově otevřeného Muzea SNB, PS a Vojsk MV, kde bylo zbudováno na svou dobu moderní dopravní hřiště (funguje do dneška), za účasti špiček uvedených organizací, kteří předali na tu dobu poměrně hodnotné dary např. jízdní kola nebo pobyt u moře. Po roce 1980 postupně některé subjekty soutěž opouštějí a samotná dostává v pravidlech změnu a nakonec se přejmenovává na „**Dopravní soutěž mladých cyklistů**“. Zajímavostí může být, že letos se koná již 39. ročník. Když se však podíváme do historie podobná soutěž probíhala na začátku padesátých let, kdy se jmenovala „**Bezpečná cesta do školy**“ později „**Bezpečně do školy**“. Dnes se takto nazývá například projekt fa.Ikea na kterém spolupodílí i preventivní oddělení PČR.

V tomto období se koná spousta různých soutěží ať již dopravního charakteru tak charakteru branného na kterém, spolupracují s VB ostatní společenské organizace jak v rozsahu místním nebo až celorepublikovém. V rámci Pionýrské organizace SSM vznikají ze strany útvarů SNB různé druhy patronace, kdy příslušníci pomáhají vest pionýrské oddíly nebo se jen spoluúčastní přípravy skupinových akcí. Zde můžu jmenovat například „**Partyzánský samopal**“, „**Pionýrská dopravní štafeta (nebo olympiáda)**“, „**Pionýrská stezka**“.

Pro starší mládež vznikají při Středních odborných učilištích ve spolupráci s SSM „**Kluby mladých přátel SNB**“, kdy je na mládež působeno tak, aby se předcházelo takovému chování, které by vedlo k tomu, aby se z nich stali případní pachatelé trestné činnosti.

Nezapomíná se ani na dospělé, kdy jsou prezentovány různé výstavy, které jsou zaměřeny jak na úspěchy boje s kriminalitou např. ochrana ekonomiky. Na dopravní veřejnost v souvislosti s prezentací práce Dopravních inspektorátů VB a výkladu nové dopravní vyhlášky FMV č. 100/1975 Sb. o pravidlech silničního provozu. Jako příklad lze uvést stánek FMV na mezinárodní výstavě „Autoprogress 1977“. Pro dospělé řidiče se organizuje ve spolupráci s časopisem signál soutěž „**Jezdím bez nehod**“, která byla organizována v několika kategoriích řidičů od profesionálů až pod běžného občana,

který byl však organizován v nějakém klubu. Jejich odměnou pak po ujetí určitého počtu kilometrů byla vlaječka (oblíbený skalp příslušníků PS VB v případě i drobného přestupku). Příslušníci taktéž navštěvují autoškoly, kde předávají zkušenosti, upozorňují na záludnosti dopravy a jejích pravidel v každodenní praxi. V rámci braneckých autoškol, jsou přizváni jako porotci do jejich soutěží.

Pro veřejnost jsou pořádány v rámci uličních výborů ve spolupráci s agitačními středisky nebo společenskými organizacemi besedy tykající se osobní bezpečnosti, zabezpečení domu a ochrany majetku až po pomoc při pátrání po konkrétním pachateli, v případě že by zveřejnění v hromadných informačních prostředcích mohlo vest k zmaření vyšetřování. Uvedené přednášky se odehrávali na agitačních střediscích v klubovnách spolků, ale taktéž v kulturních domech.

Nesmím zapomenout na práci se seniory, ať již v klubech důchodců, jejich domovech nebo osobním kontaktem, kdy zde příslušníci získávali nevrátne kontakty a informace , které by se běžným výkonem služby někdy ani nedozvěděli. To nemluvě o ochotě aktivně se zapojit v případě realizace např. dětských dnů společenských akcí atp..

Mimo tyto činnosti příslušníci navštěvují hojně v letní době Pionýrské tábory, kde prezentují práci bezpečnosti ukázkami jak výstroje a výstroje tak různými scénami jako je např. zadržení pachatele s prvky sebeobrany. Samozřejmě nejvíce oblíbené jsou ukázky práce se psy, případně možnost vyzkoušet si střelby z opravdové zbraně (byť slepou municí).

Přes tyto aktivity v tomto období platí, že jedním z nejúčinnějších způsobů snižování kriminality je důsledné uplatňování prevence. Uniformované hlídky příslušníku jsou základní prevencí. Jejich obchůzková činnost na rizikových místech se vždy promítla do snížení kriminality v oblasti. Z organizačních i ekonomických důvodů však není možné, aby stejně jako teď, aby byl uniformovaný příslušník na „každém rohu“. Proto cílená výchova obyvatelstva k osobní bezpečnosti má svou váhu a je jedno jakou formou je vedena, hlavně že vede k odrazení pachatele a omezení trestné činnosti.

3. SOUČASTNOST

Do roku 1995 se prevence kriminality v rámci Policie České republiky realizovala pouze omezeně. Aktivity v této oblasti byly uplatňovány především v rámci hlídkové služby policejních orgánů. Jedním z účinných způsobů snižování kriminality ve služebním území je důsledné uplatňování prevence. Uniformované hlídky policistů nebo strážníků jsou základní prevencí. Jejich obchůzková činnost na rizikových místech se vždy promítla do snížení kriminality v oblasti. Z organizačních i ekonomických důvodů však není možné, aby byl uniformovaný policista na „každém rohu“. V případě dodržování veřejného pořádku a bezpečnosti silničního provozu se osvědčily dopravně bezpečnostní akce, které jsou většinou zaměřeny na konkrétní problematiku např. kontrola rychlosti vozidel, alkohol za volantem, nalévání alkoholu mladistvým apod. Svě opodstatnění má i činnost policistů z preventivně informačního oddělení, které vzniká v roce 1996, v rámci primární a sekundární prevence. Přednášková a besední činnost ve školských zařízeních i nestátních organizacích a různých sdruženích je velmi oblíbená a stále více žádaná. Rovněž akce pro širokou veřejnost se těší stále většímu zájmu občanů. Realizace projektů z oblasti prevence kriminality je i přes určité finanční potíže také velmi úspěšná a spolupráce s magistrátem a městskou policií je na dobré úrovni. Dále se již budu v převážné většině zabývat situací v hlavním městě Praze z důvodu, že po roce 1995 se preventivní činnost rozrostla o různá témata především v oblasti drogové problematiky a občanského soužití, ale zároveň roztříštila na určité teritoria s jejich konkrétní potřebou. Jenom sběr projektů a výpis jejich názvů by obsáhl několik desítek stran.

3.1. Grantová činnost v oblasti prevence

První program prevence kriminality vyhlásilo Ministerstvo vnitra ČR v roce 1996. Do tohoto programu se zapojilo i hlavní město Praha a pro své záměry jej rovněž využily nestátní a neziskové organizace, které se prevencí kriminality zabývaly. Finanční prostředky, které byly ze státního rozpočtu vyčleněny, nestačily na pokrytí všech zamýšlených a potřebných aktivit. Tento nevyhovující stav a zvyšující se potřeba ochrany obyvatel i návštěvníků hl. m. Prahy, vedly v roce 2000 k vyhlášení grantového řízení hlavního města Prahy v oblasti prevence kriminality. Finanční prostředky byly

vyčleněny přímo z rozpočtu hlavního města a Praha se tak aktivně zapojila do řešení aktuálních problémů v oblasti bezpečnosti a prevence kriminality.

*Grant je nejčastěji charakterizován jako účelový příspěvek určený na veřejně prospěšný účel. Ve Velké Británii a USA je význam tohoto slova mnohem širší a kromě jiného zahrnuje i soukromou dobročinnost, zatímco v Evropě se obvykle vztahuje k podpoře vědeckých, výzkumných a kulturních projektů poskytovaných různými institucemi.*²⁰

Pro získání finanční podpory z grantů je stanovený jednotný postup. Prvotní je impuls ke zpracování projektu. Nejedná se jen o „nápad“, ale vychází se z potřeby řešení aktuální situace nebo konkrétních potřeb. V případě projektů zaměřených na prevenci kriminality se jedná o statistické údaje nebo analýzy nápadu trestné činnosti, které jednoznačně ukážou na problematickou oblast trestné činnosti, kam je třeba nasměrovat úsilí na zlepšení dané situace.

Druhým krokem je vyplnění grantové přihlášky, která se předkládá poskytovateli grantu v jím stanovené lhůtě, na předepsaném formuláři s povinnými nebo doplňujícími přílohami. Projektový záměr musí obsahovat cíl projektu, který vychází z předchozích statistik nebo analýz, dále pak cílovou skupinu, na kterou je řešení problematiky zaměřeno, následuje popis projektu tj. stručná charakteristika, metody, které budou použity k dosažení záměru a případně i participující subjekty. Zásadní částí projektu je ekonomická rozvaha, která musí být detailně specifikována, to znamená, na co budou finanční prostředky čerpány (např. výroba brožury nebo letáku, série odborných seminářů, natočení filmu a výroba DVD apod.), dále rozpis finanční částky za 1 kus, počet vyrobených kusů, celková suma za tento počet a výsledná finanční částka potřebná pro realizaci projektu. Realizátor projektu zároveň odpovídá i za účetní správnost čerpání finančních prostředků.

Posuzování přihlášených projektů a rozhodnutí o schválení nebo zamítnutí jejich realizace je plně v kompetenci příslušné komise, která má také právo sledovat a kontrolovat plnění projektového záměru. Po uvedení projektu do praxe je realizátor povinen ve stanoveném termínu provést vyhodnocení jeho účinnosti a dopadu.

²⁰ Pojem grant, dostupné na: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Grant_\(%C3%BA%C4%8Delov%C3%BD_dar\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Grant_(%C3%BA%C4%8Delov%C3%BD_dar))
[cit. 2011-02-03]

Financování grantů prevence kriminality je účelově vázáno na prostředky ze státního rozpočtu, které jsou používány na programy prevence kriminality na místní úrovni a na rezortní programy. Granty, které vyhláší hlavní město Praha, jsou financovány z rozpočtu hl. m. Prahy. Realizace těchto tří programů je jedním ze základních pilířů systému prevence kriminality v naší republice a hl. m. Praze.

3.1.1. Program Ministerstva vnitra ČR

Od roku 1996 každý rok vyhláší Ministerstvo vnitra ČR, na základě příslušného usnesení vlády, Program Ministerstva vnitra v oblasti prevence kriminality. Projekty do tohoto programu mohou přihlásit jednotlivé útvary Ministerstva vnitra a Policie České republiky. Participujícími subjekty mohou být jakékoliv orgány státní správy a samosprávy, nestátní a neziskové organizace i další subjekty např. z podnikatelské sféry. Žádost o poskytnutí finančních prostředků musí být podána na předepsaném formuláři, ve stanoveném termínu a musí být splněny ještě další podmínky:

- projekty musí vycházet z priorit stanovených ve Strategii prevence kriminality na příslušné období – např. rozvoj prevence kriminality na místní úrovni, prevence násilné, mravnostní a majetkové kriminality, pomoc obětem trestných činů atd.
- projekty musí být zaměřeny na integraci Policie ČR do aktivit prevence na místní úrovni, podporu nových metod práce Policie ČR (realizace pilotních projektů), mediální působení a propagaci prevence kriminality, soutěže a výstavy s bezpečnostní a preventivní tematikou, prezentační akce pro veřejnost, zpracování informačních materiálů (letáky, publikace, filmy apod.), v rámci rezortu vzdělávání v oblasti prevence kriminality, vytváření didaktických pomůcek, informačních systémů a technického zázemí
- podpořeny jsou pouze projekty, jejichž výdaje v rámci dotace jsou neinvestiční, finanční prostředky rovněž nelze použít na mzdy a provozní náklady apod.

Strategické cíle rezortního programu Ministerstva vnitra zahrnují:

- prosazovat důsledné využívání možností prevence kriminality při řešení problémů v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti

- zapojovat do preventivní činnosti co nejvíce útvarů ministerstva i policie, prosazovat systémová řešení a omezovat separátní
- standardizovat práci policie jako službu veřejnosti a to především u složek, které přicházejí do bezprostředního kontaktu s veřejností
- stanovit a sjednotit strategické směry útvarů ministerstva a policie v oblasti prevence kriminality

Dílčí cíle rezortního programu Ministerstva vnitra obsahují:

- stanovit konkrétní úkoly, kontroly a termíny plnění programu
- vymezit roli jednotlivých útvarů při realizaci preventivních programů tak, aby byla rozšířena a zkvalitněna prevence na místní úrovni
- zaměřit se na příčiny a rizika páchaní trestné činnosti a na jejich včasné a důsledné odstranění
- podporovat spolupráci a komunikaci zúčastněných subjektů při řešení bezpečnostních problémů
- v rámci výkonu služby zvyšovat kompetence jednotlivých policistů při působení v oblasti prevence kriminality
- finančně zabezpečit preventivní činnost realizovanou v rámci Ministerstva vnitra a Policie ČR
- stanovit konkrétní směry využívání vyčleněných finančních prostředků na realizaci Programu Ministerstva vnitra v oblasti prevence kriminality ²¹

Preventivně informační oddělení Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy v rámci Programu Ministerstva vnitra v oblasti prevence kriminality realizovalo několik projektů zaměřených na zkvalitnění práce policie. V roce 2003 se jednalo o projekt s názvem „**Drátěný program**“. Poskytování informací veřejnosti prostřednictvím letáků a brožur s relevantními radami z oblasti prevence kriminality je nejrozšířenějším prostředkem prevence. Na služebnách policie je těchto materiálů vždy dostatek, ale bylo třeba zajistit pevné nástěnné držáky na tyto informační materiály, aby byly pro občany umístěny na snadno dostupných a viditelných místech.

²¹ Program Ministerstva vnitra v oblasti prevence kriminality 2007, Praha : Ministerstvo vnitra ČR

V roce 2004 byl za využití finančních prostředků z vnitrozorního programu realizován „**Výzkum kriminality mládeže**“. Policisté z preventivně informačního oddělení vytvořili dotazníky pro první a druhý stupeň základních škol s otázkami zaměřenými na problematiku sociálně patologických jevů. Konečné vyhodnocení dotazníků využili, kromě jiného i pro stanovení nové a rozšířené koncepce své přednáškové činnosti na školách.

Projekt „**Zkvalitnění práce policie**“ realizovaný v roce 2005 zajistil vybudování a vybavení dětské výslechové místnosti. Strohá a zcela nevhodná kancelář určená pro výslechy mladistvých a nezletilých obětí, ale i pachatelů trestné činnosti byla přebudována na místnost navozující dojem „dětského pokoje“. Byla vybavena novým nábytkem, sedací soupravou, hračkami a pomůckami, které zároveň sloužily jako prostředky k usnadnění výslechu závažné dětské kriminality. Zároveň bylo zmodernizováno technické vybavení místnosti, tzn. vybudování kamerového systému napojeného na záznamové zařízení a umístění jednocestného zrcadla na stěnu vedlejší kanceláře určené pro zúčastněné osoby (např. státního zástupce, právního zástupce, sociální pracovnice atd.). Tato místnost byla v roce 2010 opět z finančních prostředků vnitrozorního programu renovována a vybavena nejmodernější záznamovou technikou dle parametrů, které splňují podmínky pro přijetí této formy výslechu jako průkazního materiálu v rámci trestního řízení.

Pro usnadnění kontaktu policistů s osobami v krizové životní situaci byly v rámci programu vytvořeny vizitky s kontaktními telefonními čísly na organizace poskytující pomoc v nouzi (např. Bílý kruh bezpečí, ROSA, Linka bezpečí apod.). Tento projekt byl rovněž realizován v roce 2005 a v roce 2006 byly vizitky aktualizovány dle změn v kontaktních údajích.

Kromě aktualizace kontaktních vizitek, byla v roce 2006 z přidělených finančních prostředků vytvořena brožura „**Rady nejen seniorům**“, která obsahuje ucelené shrnutí zásad bezpečného chování a s malými obměnami je policisty používána dodnes. Jak napovídá název, tato brožura je určená nejen pro seniory, ale pro všechny občany, kteří se chtějí aktivně podílet na ochraně svého života, zdraví a majetku.

V průběhu let 2003 až 2007 byly z Programu Ministerstva vnitra pro prevenci kriminality všem krajským ředitelstvím policie rovněž přidělovány finanční prostředky na výrobu propagačních předmětů s logem Policie ČR. Tyto předměty byly spolu

s tištěnými informačními materiály využívány jako upomínkové předměty při akcích pro širokou veřejnost, drobné dárky při přednáškách pro seniory a také jako odměny při různých soutěžích a soutěžních výstavách s preventivní tematikou pořádaných pro děti a mládež ve školských i zájmových sdruženích. Od roku 2007 bylo poskytování těchto finančních prostředků v rámci grantového řízení zastaveno s doporučením, aby si krajská ředitelství tyto předměty zajišťovaly prostřednictvím sponzorů nebo spolupracujících subjektů, případně z vlastního rozpočtu.

Finanční prostředky vyčleněné ze státního rozpočtu na realizaci Programu Ministerstva vnitra v oblasti prevence kriminality jsou neustále snižovány a určeny mimo Prahu z tohoto důvodu jsou zejména v posledních sedmi letech projekty pražských policistů realizovány v rámci ostatních grantových řízení.

3.1.2. Celoměstský program prevence kriminality v hl. m. Praze

Na základě usnesení rady hlavního města Prahy jsou každý rok vyhlašovány Celoměstské programy hlavního města Prahy, které zahrnují různé oblasti, do kterých je směřována finanční podpora na zlepšení života občanů. Jednou z těchto oblastí je i prevence kriminality. Finanční prostředky na realizace projektů v rámci těchto programů jsou vyčleněny z rozpočtu hlavního města. Přestože se jedná o iniciativu hlavního města Prahy, zásady pro poskytnutí dotací rovněž vycházejí z aktuální Strategie prevence kriminality schválené vládou.

Cíle programu prevence kriminality:

- snižování trestné činnosti zejména mladistvých a nezletilých
- zvyšování informovanosti obyvatel a návštěvníků Prahy o možnostech ochrany před nejrozšířenější kriminalitou a motivování k aktivnímu přístupu při ochraně zdraví a majetku
- podpora majetkové a násilné kriminality zejména v problémových lokalitách
- zvyšování právního vědomí mladistvých a nezletilých
- podpora preventivních aktivit zaměřených na zdravotně postižené spoluobčany a seniory

Typy a úrovně programu prevence kriminality:

1) Primární prevence – práce s mládeží: jedná se o kontaktní práci a základní formu vztahu s mládeží, prevence je zaměřena na zásady slušného a bezpečného chování, minimalizaci výskytu sociálně patologických jevů, pomoc při zvládnání konfliktních situací, podporu zájmu rodičů o výchovu dětí.

2) Sekundární a terciární prevence: zahrnuje probační programy pro mládež a dospělé, sociální a resocializační programy na začleňování pachatelů do společnosti po výkonu trestu (např. pomoc při změně životního stylu, pomoc osobám ohroženým domácím násilím, ochrana obětí delikventního chování apod.).

3) Sociální opatření komplexního charakteru: podstatou je „Systém včasné intervence“ (jedná se o systém péče o děti ohrožené sociálně patologickými jevy, trestnou činností, zanedbáváním, zneužíváním apod. zúčastněné subjekty jsou Policie ČR, obec a obecní policie, justice, školská zařízení, OSPOD aj.), další sociální opatření zahrnují řešení problémů lokalit s nejvyšším výskytem trestné činnosti a kumulací sociálně patologických jevů, pořádání specializovaných akcí v těchto vytipovaných lokalitách.

4) Situační opatření: zahrnují méně nákladná technická opatření zaměřená na primární prevenci včetně informovanosti o způsobech ochrany především před majetkovou trestnou činností.

5) Informování občanů: informování veřejnosti o nejčastějších typech trestné činnosti a možnostech ochrany před ní (např. kapesní krádeže, vykrádání a krádeže vozidel, bezpečnost v MHD apod.), zvýšení povědomí občanů o různých formách násilné trestné činnosti především prostřednictvím informačních kampaní.

6) Vzdělávání: je zaměřené na zvyšování právního vědomí dětí, mládeže, rodičů a zaměstnanců pracujících s mládeží, informování o sociálně patologických jevech, rizikovém chování a prevenci násilí, vzdělávací programy Městské policie hl. m. Prahy pro nejohroženější skupiny obyvatel.

Podmínky pro přidělení grantů:

- a) granty jsou financovány formou daru na základě písemné smlouvy, projekty musí být realizovány v průběhu jednoho roku za dodržení všech podmínek
- b) granty jsou určeny především pro občanská sdružení, nadace, Městskou policii hl. m. Prahy, Policii ČR a jednotlivé městské části a to pouze na podporu aktivit v oblasti prevence kriminality
- c) předkládají se na předepsaném formuláři, ve stanoveném termínu a musí obsahovat všechny povinné přílohy (např. přehled činnosti žadatele v předchozích letech, profesní životopis osoby odpovědné za projekt, přehled podnikatelských aktivit vyvíjených mimo oblast prevence kriminality apod.)

Z grantů nelze hradit: náklady na investiční výstavbu, nákup věcí osobní potřeby (např. mobilní telefony atd.), nákup kancelářské a výpočetní techniky, rekreační pobyty, sankce a pokuty, jednorázové kulturní a sportovní akce apod.²²

V roce 2002 se policisté z preventivně informačního oddělení Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy zapojili do celorepublikového projektu Policie ČR nazvaného „Ajaxův zápisník“. Jednalo se o intenzivní pravidelné vzdělávání v oblasti prevence kriminality žáků druhých a třetích tříd základních škol. Od roku 2002 do roku 2012 přispívalo hlavní město Praha na realizaci tohoto projektu z finančních prostředků Celoměstského programu prevence kriminality hlavního města Prahy. Vzhledem k nevyřešeným problémům s autorskými právy tento projekt v roce 2012 končí. Od roku 2013 měla policie na školách realizovat nový vzdělávací program, který je v současnosti pozastaven.

Stanovené cíle a typy grantů hl. m. Prahy v oblasti prevence kriminality jsou zaměřeny převážně na oblasti sociální a situační prevence, které jsou také stěžejní náplní preventivních aktivit policistů. Projekty zrealizované z pražských grantů od roku 2002 zahrnují celou škálu informačních materiálů, které doplňují přednáškovou činnost policejních preventistů. Jedná se především o různé letáky, informační karty a brožury, které obsahují informace z oblasti prevence před majetkovou i násilnou trestnou činností a zásady bezpečného chování. Hlavní město Praha se významnou finanční

²² Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci Programu prevence kriminality hl. m. Prahy v roce 2010, Praha : Ministerstvo vnitra ČR

částkou podílelo i na projektech interaktivní výuky prevence kriminality realizované prostřednictvím výchovně vzdělávacích filmů. Spolupráce hlavního města Prahy, Městské policie hl. m. Prahy a Policie ČR se osvědčila při realizaci mediálních informačních kampaní zaměřených na širokou veřejnost.

Aktivity v oblasti prevence kriminality jsou úzce spojeny s působením samosprávy. Zabezpečení koordinace činnosti v oblasti prevence kriminality na území hlavního města Prahy je plně v kompetenci Komise pro prevenci kriminality Rady hlavního města Prahy, ve které jsou zastoupeny všechny spolupracující subjekty z oblasti samosprávy i státní správy. Systém fungování prevence kriminality zahrnuje, kromě již zmíněné komise, také činnost koordinátora prevence kriminality hlavního města Prahy, který je nadřízeným článkem pro síť koordinátorů prevence jednotlivých městských částí, městské policie a Policie ČR. Tento systém dostatečně zajišťuje součinnost a komunikaci v oblasti prevence kriminality na území Prahy.

3.1.3. Krajský program prevence kriminality

Historie programů prevence kriminality na místní úrovni začala v roce 1996 a do současné doby prošla radikálním vývojem. Prvním programem prevence kriminality na místní úrovni byl Komplexní součinnostní program (tzv. KSP), který byl realizován v průběhu let 1996 – 2004. Do programu bylo zapojeno devadesát pět měst z celé republiky s počtem obyvatel nad deset tisíc a po dobu jeho trvání bylo podpořeno více jak tři tisíce projektů. V roce 2005 byl KSP nahrazen Programem PARTNERSTVÍ.

Program prevence kriminality na místní úrovni – PARTNERSTVÍ byl založen na součinnosti všech subjektů zapojených do řešení problémů v oblasti prevence kriminality. Hlavním cílem programu bylo zvyšování pocitu bezpečí občanů a snižování kriminality ve městech i obcích. Program vycházel z hodnocení místního vývoje situace v oblasti sociálně patologických jevů, potřeb a zájmů místních obyvatel. Iniciátorem pro realizaci programu byla Policie ČR, která vycházela z přehledu bezpečnostní situace v rámci svého územního působení. Odpovědí na nárůst konkrétní trestné činnosti pak byla realizace projektu ve spolupráci s příslušným krajským nebo městským úřadem, případně dalšími spolupracujícími subjekty (např. městská nebo obecní policie, neziskové organizace apod.). Účelovou finanční dotaci na realizace projektů poskytovalo Ministerstvo vnitra a obec participovala ze svého rozpočtu 10% z celkové

částky určené na projekt.²³ Tento program byl především využíván na budování kamerového systému v obcích a s tím související možností snižování pouliční kriminality, dále pak na zřízení a provozování nízkoprahových klubů a výrobu preventivně informačních materiálů. Systém realizování programu PARTNERSTVÍ nebyl dostatečně pružný. Komunikace mezi zúčastněnými partnery vážla a iniciace ze strany policie se rovněž neosvědčila a to především z důvodu velké časové a organizační náročnosti při vytipování rizikových lokalit a následné komunikaci s představiteli místní samosprávy. Někteří ze zástupců samosprávy byli přesvědčeni, že problém, na který je policisté upozornili, není až tak aktuální a díky své místní znalosti viděli často problémy někde jinde. Skloubit tyto různé postoje se občas ukázalo jako velmi problematické.

Od roku 2008 je Program PARTNERSTVÍ nahrazen novým systémem pro realizaci projektů na krajské úrovni. **Krajský program prevence kriminality** (dále jen Krajský program) je postaven na koncepčním řešení problémů spojených s trestnou činností a přestupky na regionální i místní úrovni. Projekty, na které je v rámci programu žádána dotace musí být v souladu s prioritami Strategie prevence kriminality. V souladu se Strategií nelze podporovat projekty z oblasti primární prevence zaměřené na děti a mládež, projekty protidrogové prevence, které je možné realizovat v rámci samostatných programů souvisejících s touto specifickou problematikou a dále pak projekty zaměřené na zvyšování bezpečnosti v dopravě.

Hlavní cíle Krajského programu jsou:

- předcházení páčání trestné činnosti
- omezování příležitostí k páčání trestné činnosti
- posilování pocitu bezpečí občanů

Prostředky k naplňování cílů jsou:

- výsledky bezpečnostní analýzy střednědobé koncepce prevence kriminality
- průběžné vyhodnocování bezpečnostní situace v kraji a návrhy na projekty
- využívání sociologických výzkumů týkajících se pocitu bezpečí občanů

²³ Program prevence kriminality na místní úrovni – Partnerství, dostupné na:

<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/ksp/formular/index.html> [cit. 2011-02-21]

- využití zkušeností získaných z již realizovaných projektů ve městech i obcích
- podpora již existujících a osvědčených programů prevence kriminality
- spolupráce orgánů samosprávy s Policií ČR, nestátními neziskovými organizacemi a dalšími subjekty, které se podílejí na preventivních aktivitách
- finanční zabezpečení programu a to včetně využití státní účelové dotace na realizaci projektů v rámci programu

Typy podporovaných projektů:

- **situační prevence** – zahrnuje opatření, která znesnadňují páchaní trestné činnosti, zvyšují možnosti odhalení pachatele, snižují možný zisk z trestné činnosti
- **sociální prevence** – zaměřuje se na vytváření aktivit, orientovaných na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, které motivují pachatele trestné činnosti
- **informování občanů** – nabízí možnosti a způsoby ochrany před trestnou činností prostřednictvím médií, přednášek, poradenských služeb apod.

Úrovně podporovaných projektů:

- **primární prevence** – zaměřuje se na všechny občany prostřednictvím osvěty, informací a poradenství
- **sekundární prevence** – zaměřuje se na rizikové skupiny osob, ať už případné pachatele nebo oběti trestné činnosti, na sociálně patologické jevy (např. vandalismus, šikana, záškoláctví, rasové konflikty apod.), a na příčiny kriminogenních situací (dlouhodobá nezaměstnanost, sociální chudoba apod.)
- **terciární prevence** – soustřeďuje se na kriminálně narušené jedince a na prokriminální sociální prostředí

Za přípravu a realizaci Krajského programu odpovídá Pracovní skupina pro prevenci kriminality. Členy jsou pracovníci, kteří se profesionálně zabývají problematikou bezpečnosti a sociálně rizikovými jevy a manažer prevence kriminality odpovědný za metodické vedení a koordinaci preventivních aktivit kraje.

Pro výběr a posuzování projektů je ustanovena výběrová komise, která je odpovědná za realizaci projektů v souladu se Strategií prevence kriminality, koncepcí a zásadami programů prevence kriminality. Její složení může navrhnout Pracovní skupina a členy schvaluje rada kraje.

Hlavním partnerem pro orgány územní veřejné správy je Policie ČR. Policie odpovídá za zpracování podrobných analýz trestné činnosti, poskytuje návrhy řešení problémů, zpracovává stanoviska k předkládaným projektům. Zástupci Policie ČR jsou členy pracovní skupiny, mohou být členy výběrové komise i realizátory preventivních projektů.

Financování projektů je zajištěno z přidělené státní účelové dotace a spoluúčastí kraje ve výši minimálně 20% z celkových nákladů na projekt, případně finanční participací zúčastněných nestátních subjektů.²⁴

Preventivně informační oddělení Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy realizovalo v rámci Krajského programu prevence kriminality několik větších a finančně nákladnějších projektů např. „**Jsme tu i pro vás!**“ (projekt zaměřený na sluchově postižené občany), „**Bezpečí pro všechny!**“ (cílem projektu je posílení právního vědomí, upozornění na rizikové situace apod., cílová skupina jsou senioři, handicapované osoby, maminky na mateřské dovolené), „**STOP majetkové trestné činnosti!**“ (cílová skupina návštěvníci obchodních center a řidiči využívající přilehlá parkoviště), „**Bezpečné dětství!**“ (cílem je informování mladistvých jak postupovat v případě nebezpečného nálezu, manipulace se zábavní pyrotechnikou, kontakt se závadovou osobou apod.). Poměrně velká část preventivních aktivit pražských policistů však spočívá v přednáškové a besední činnosti pro děti a mládež, která rovněž zahrnuje drogovou problematiku a bezpečnost silničního provozu. Právě tyto oblasti však není možné z Krajského programu podporovat a to je také hlavní důvod, proč preventisté realizují část svých projektů prostřednictvím Celoměstského programu prevence kriminality v hlavním městě Praze.

Význam grantové činnosti není nutné dlouze vysvětlovat a obhajovat. Finanční prostředky, které stát vyčleňuje na programy prevence kriminality, jsou vždy vynaloženy přísně účelově a celý systém financování a kontroly projektů je tak

²⁴ Metodika přípravy Krajského programu prevence kriminality a programu prevence kriminality hl. m. Prahy na rok 2010, Praha : Ministerstvo vnitra ČR

propracovaný, že jejich případné zneužití je takřka nemožné. Pro porovnání, náklady na represí například zahrnují finanční prostředky vynaložené na mimořádná bezpečnostní opatření (sportovní utkání, dopravní akce, kulturní akce apod.), dále na úkony trestního i soudního řízení, vykonání trestu atd. Z těchto skutečností pak jednoznačně vyplývá, že represe je nejen rozsáhlejší oblastí, ale také ekonomicky nákladnější než oblast prevence a přesto jsou v posledních letech finanční prostředky určené pro prevenci kriminality neustále snižovány.

Zrealizované preventivní projekty zahrnují informace z oblasti bezpečného chování, upozorňují na závažné sociálně patologické jevy ve společnosti a především vychovávají občany všech věkových skupin k zodpovědnějšímu chování.

3.2. Realizace projektů Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy

Projekty prevence kriminality za Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy realizuje Preventivně informační oddělení. Organizační struktura tohoto oddělení je dále rozdělena na dvě samostatné pracovní skupiny. Jedná se o skupinu pěti tiskových mluvčích včetně vedoucí oddělení, kteří mají na starosti kontakt s médii, informování občanů o závažných skutečnostech, preventivních aktivitách policistů a koordinaci poskytování informací z jednotlivých obvodních ředitelství pražské policie dle jejich územního působení v rámci hlavního města Prahy.

Druhá je skupina prevence kriminality, která je personálně početnější a to vzhledem ke struktuře krajského ředitelství. Jedná se o patnáct pracovníků. Přímo na krajském ředitelství působí pět preventistů. Jejich činnost zahrnuje přednášky a besedy ve školských i zájmových sdruženích, pořádání a spolupráci při preventivních akcích určených pro širokou veřejnost, účast na dopravně bezpečnostních akcích a bezpečnostních akcích zaměřených na mládež a to bez konkrétně vymezené územní působnosti, protože jejich aktivity zahrnují celé území hlavního města. Navíc ještě připravují a realizují projekty prevence kriminality a metodicky vedenou preventisty detašované na Obvodních ředitelstvích policie Praha I – IV. Těchto policistů je osm tzn., že na každém obvodním ředitelství působí dva. Jejich pracovní náplň je téměř stejná jako u kolegů z krajského ředitelství, jen působí v rámci svého obvodu a jejich činnost nezahrnuje metodické vedení. Tyto policejní preventisty doplňují dvě občanské pracovnice, které zodpovídají za administrativní činnosti oddělení, spolupracují při

realizaci preventivních akcí a projektů, evidují a objednávají preventivně informační materiály určené pro potřeby oddělení a další následnou distribuci při vykonávání preventivní činnosti.

Tato struktura Preventivně informačního oddělení se formovala zejména v období posledních pěti let a to i v souvislosti s reorganizací Policie ČR. Nedá se tvrdit, že se jedná o ideální stav, ale v rámci organizačních a ekonomických možností krajského policejního ředitelství je tak prevence kriminality realizována především s maximálním důrazem na informování o kriminalitě na území hlavního města a možnostech jak jí předcházet. Bezpečí občanů je prioritou pražské policie.

3.3. Interaktivní výuka prevence kriminality, vybrané projekty

Základním prostředkem předávání informací z oblasti prevence kriminality je přednášková a besední činnost. Tak jak je tato činnost v současnosti realizovaná, dá se o ní hovořit jako o neformálním vzdělávání, protože se jedná o organizované a systematické předávání informací, které probíhá mimo daný vzdělávací systém. Poskytuje vzdělání pro konkrétní skupiny obyvatel (např. žáci, studenti, senioři atd.) a je provozováno různými institucemi (např. školy, nadace, kluby, policie atd.).²⁵

Preventista nebo lektor, který provádí přednáškovou činnost, by měl mít alespoň základní pedagogické znalosti a dovednosti. Samozřejmostí je správná výslovnost a spisovná čeština bez používání zbytečných cizích výrazů s tím, že je možné používat slang, který ovšem není vulgární a je vhodný pro danou skupinu posluchačů (používá se převážně při přednáškách pro mládež). Přednáška by měla mít provázanou koncepci, zajímavý obsah a poutavý přednes, který je základem úspěchu. V posledních letech se velmi rozšířila tzv. interaktivní výuka. Jedná se o zábavnější a názornou metodu výkladu, jehož cílem je aktivně zapojit posluchače do procesu výuky. Tento způsob se velmi osvědčil i v rámci interpretace principů prevence kriminality.

²⁵ Pojmy výchova, výuka, vzdělání, dostupné na:

<http://prouzitek.webgarden.cz/maly-pedagogicky-slovník> [cit. 2011-03-07]

3.3.1. Projekt „Nechte mě bejt!“

Neustále vzrůstající zájem o přednášky pražských policistů ze strany školských zařízení a různých zájmových organizací vedl v roce 2004 k realizaci projektu s názvem „**Nechte mě bejt!**“, jehož cílem bylo zatraktivnění poskytování preventivních rad a informací. Jedná se o čtyři dvacetiminutové filmové příběhy, které zachycují děti v nebezpečných situacích. Následná debata po promítnutí příběhu má za cíl posílení právního vědomí a seznámení se zásadami bezpečného chování. Cílovou skupinou jsou žáci druhých až šestých tříd základních škol. Principem projektu je nenásilná komunikace a navozování interaktivních situací mezi žáky a přednášejícím. Příběhy jsou natočeny podle skutečných případů, což vyplývá i z dokumentární filmové montáže uvedené na konci každého příběhu. Výrazné titulky upozorňují na jednotlivé zásady bezpečného chování, rady jak se v konkrétní situaci zachovat a připomínají i linky tísňového volání.

První příběh má název **Bezpečná vzdálenost** a je zaměřený na kontakt s neznámou osobou na ulici. V úvodu příběhu je představena hlavní postava, tj. chlapec, který pochází z rozvedené rodiny, jeho matka je velmi dominantní a se synem komunikuje formou příkazů a zákazů. Chlapec je poslušný a vstřícný, ale bohužel i vůči cizím osobám. Příběh pokračuje situací, kdy ho neznámý muž zavléče do auta a odveze na chatu v lese, kde se ho pokusí zneužít a graduje v momentě, kdy pachatel chlapce přiváže ke stromu a odjede. V této chvíli je promítání zastaveno a rozvíjí se debata, kdy se chlapec dopustil chyby a jak se měl správně zachovat. Následuje promítnutí závěru příběhu ukončeného filmovou montáží s doprovodnými vysvětlujícími titulky, které zdůrazňují vybrané zásadní momenty příběhu. Jako hlavní postava byl záměrně vybrán chlapec, protože ti si často nepřipouštějí, že se tento nebezpečný jev může týkat i jich a nikoliv jen dívek.

Druhý příběh se zabývá závažným a ve školách i nejrozšířenějším sociálně patologickým jevem s výstižným názvem **Šikana**. Před promítáním příběhu je nutné vysvětlit pojmy šikana, omezování osobní svobody, ponižování lidské důstojnosti, ublížení na zdraví a škody na majetku, které spolu úzce souvisí. Příběh vychází ze skutečného případu šikany mezi spolužáky ve škole. Hlavní postavy jsou opět na začátku příběhu představeny ve svém rodinném prostředí. Chlapec, který je agresorem, pochází z dobře situované rodiny bez citového vztahu k rodičům. Postavou menší a

drobnější chlapec, který je snadnou obětí má starší maminku, která je na něj velmi citově vázaná a otce, který má problémy s alkoholem. Způsoby šikany se v průběhu filmu stupňují, tlak na ponižovaného chlapce vzrůstá a nepřichází pomoc ani ze strany spolužáků, kteří se chovají netečně. Promítání příběhu se přerušuje v kritickém momentu, kdy šikanovaný chlapec stojí na mostě a dívá se do vody. Následná debata by měla vést ke zjištění, co děti považují ještě za pošťuchování a co už je podle nich šikana. Jaké chyby udělal šikanovaný hoch, co podporovalo agresora v jeho chování a také zamyšlení nad chováním spolužáků. Titulková montáž na konci příběhu odkazuje na skutečný případ, který nedopadl moc dobře a působí jako varování před podceňováním vlivu šikany na psychiku její oběti.

Dospívající dívky jsou častěji cílem napadení ze strany narušených osob než chlapci. Třetí příběh nazvaný **Výtah** je proto zaměřen právě na ně. Natáčení tohoto příběhu předcházely dva skutečné aktuální případy, které se v té době staly. Hlavními postavami příběhu jsou dvě kamarádky. Jedna má harmonické rodinné zázemí, rodiče se jí věnují a povídají si s ní i o závažných otázkách života. Druhá vyrůstá v rodině s dominantním otcem, který nepřipouští žádnou zbytečnou diskuzi. Podstatou příběhu je varování před pohybem nebezpečného muže v blízkosti školy, se kterým žáky seznámí jejich učitelka, ale bohužel dost nešťastným a zlehčujícím způsobem. Po cestě ze školy dívky sleduje neznámý muž. První z nich má štěstí, protože na ni čeká babička. Druhou dívku, která se loudá a domů se jí nechce, si násilník vytipuje jako svojí oběť. Dohoní jí, zároveň s ní vstoupí do domu i do výtahu, kde jí začne obtěžovat a pak jí pod pohrůzkou násilí donutí ke vpuštění do bytu. Zásadní otázky a rady v následné dokumentární montáži a diskuzi směřují k možnostem ochrany v krizových situacích, tzn. všimnout si lidí kolem sebe, nehovořit s cizími lidmi, v případě podezření nebo pocitu ohrožení je důležité na sebe upozornit, zamýkat dům, nevstupovat do domu ani do výtahu s cizí osobou apod.

Téma posledního příběhu není tak citlivé, ale rozhodně je velmi závažné. **Nebezpečný nález** může mladým lidem obrátit život naruby. Tento příběh reaguje na možnost nálezů zbraní a munice a snadnou dostupnost zábavní pyrotechniky, která může být v rukou laika velice nebezpečná. Skupina dětí nalezne v lesním porostu protipancéřovou střelu. Donesou ji domů k jednomu z chlapců a v otcově dílně se jí pokusí rozebrat. To se jim nezdaří a tak se rozhodnou jí odpálit tak, že jí vhodí do

rozdělaného ohně a schovají se. Dlouho se nic neděje, pak děti se přiblíží k ohni a v zápětí dojde k výbuchu. Diskuze musí být směřována na všechny nebezpečné předměty, zbraně a hořlaviny, dále například na vzrůstající zájem o sportovní střelbu, experimentování s chemikáliemi a s tím spojená rizika a především na zranění, ke kterým může dojít. V závěru tohoto příběhu je uvedený rozhovor s policejním pyrotechnikem, který při výkonu služby utrpěl zranění s doživotními následky. Varováním pro posluchače je pak skutečnost, že i specialistu může potkat nehoda, která negativně ovlivní zbytek jeho života.

Na scénáři příběhů spolupracovali s preventisty i další odborníci, kriminalisté zabývající se problematikou mládeže, psycholog se specializací na děti a mládež a především profesionální scénárista a režisér, kteří již mají s policejní prací v rámci své profese zkušenosti. Použití této interaktivní výuky prevence kriminality konzultují preventisté i s pedagogy, kteří zhodnotí, zda je pro jejich žáky vhodná. Obavy, zda se nejedná o příliš „tvrdou realitu“ vyvrátili sami žáci, kteří reagují velmi spontánně, přednášky se jim líbí a zpětná vazba ukazuje, že si rady a zásady bezpečného chování přijaté prostřednictvím těchto příběhů a následných diskuzí, lépe vybavují i pamatují.

3.3.2. Projekt „Zpackané životy“

Po předchozí velmi kladné zkušenosti s filmovými příběhy „Nechte mě bejt!“ určenými pro žáky prvního stupně základních škol, vznikl v roce 2005 film „**Zpackané životy**“. Cílovou skupinou je dospívající mládež a cílem projektu je především posílení právního vědomí žáků osmých a devátých tříd základních škol a studentů prvních ročníků středních škol a učilišť. V tomto případě se nejedná o jednotlivé příběhy, ale ucelený film, který je svým zpracováním připodoben detektivnímu filmu a tím je pro účastníky přednášky atraktivnější. Studenti jsou jeho prostřednictvím seznámeni s nejčastějšími trestnými činy, které mladiství páchají.

Hlavními aktéry jsou dvě dívky a pět chlapců, které spojuje nuda a nadbytek volného času. Jeden z nich je dominantní a ostatní k němu vzhlíží především proto, že už má za sebou zkušenost s prvními krádežemi, které mu zatím prošly. Jediným trestem pro něj byl pohovor se sociální pracovnící a ústní výstraha. Pod jeho vlivem se ostatní členové party dopouštějí nejdříve drobných krádeží, posléze dojde k loupežnému přepadení a pokusu o podvod. Do příběhu se opět promítá i problematické rodinné

zázemí, které u mladých lidí bývá nejčastějším spouštěcím mechanismem asociálního chování. Tento jev se projeví i v části příběhu, která se dotýká velmi závažného trestného činu – incestu, ke kterému dojde mezi otcem a jednou z dívek. Mladík, který je hlavní a dominantní postavou celého filmu si kromě jiného přivydělává prodejem marihuany, kterou přinese i do party. Pod vlivem drogy pak jednu z dívek znásilní. Dochází ke zlomové situaci, kdy se ostatní z party od něj odvrací a on zůstává sám. V tento moment se přistupuje k debatě se studenty. Témata, která vyplynou z filmu, jsou opravdu závažná, ale reakce studentů jsou velmi spontánní a otevřené. Filmová montáž na konci příběhu zahrnuje i odkazy na paragrafy trestního řádu, které se vztahují ke konkrétním trestným činům. Konec příběhu je otevřený a nabízí různé možnosti, které je s posluchači možné prodebatovat. Na tento film navazuje poslední příběh, který vypovídá o vině a potrestání a uzavírá tak ucelenou trilogii interaktivní výuky prevence kriminality.

3.3.3. Projekt „Já chci domů!“

Třetí film interaktivní výuky prevence kriminality, který byl natočen až v roce 2009, vypovídá o možnostech spravedlivého potrestání mladistvých za spáchání trestných činů. Hlavní postavou je mladík, který žije se svojí starší sestrou. Rodiče se rozvedli, otec o ně nejeví zájem, jejich matka se provdala do ciziny a nestýká se s nimi. Mladík si přivydělává krádežemi, na které se po čase přijde a soud pro mládež mu uloží povinnost podrobit se probačnímu programu, v rámci kterého musí odpracovat sto hodin veřejně prospěšných prací. Po této sekvenci se film zastaví a s účastníky přednášky se hovoří na téma co to je probační a mediační služba a jaká má práva a povinnosti vůči mladistvým delikventům. Příběh se dále rozvíjí, po dokonání loupežném přepadení s ublížením na zdraví končí mladík v diagnostickém ústavu. Při útěku z ústavu se opět dopustí krádeže a následně i ublížení na zdraví a je odsouzen na jeden rok nepodmíněně do vězení pro mladistvé. Po odpykání trestu se ocitá na pomyslném rozcestí a záleží jen na něm, zda se rozhodne začít znovu nebo se přidá k podobným delikventům a skončí na šikmé ploše. V tomto díle je stěžejním tématem nejen potrestání, ale hlavně možnost volby. Mladí lidé si musí uvědomit, že jsou za své činy plně odpovědní a náš soudní systém umožňuje je za ně potrestat. Film zdůrazňuje nevratné okamžiky, které rozhodnou o budoucnosti mladého člověka, ale společnost mu

také „otevřít zadní vrátka“, kterými se může vrátit do normálního života. Podstatou přednášky je posílení právního vědomí mladistvých.

Tato trilogie interaktivní výuky je ojedinělým projektem v oblasti prevence kriminality. Zpětná vazba úspěchu projektu je získávána prostřednictvím poznatků od přednášejících, kteří zaznamenávají převážně kladnou odezvu. Žáci i studenti oceňují především zpracování témat formou filmových příběhů, založených na skutečných případech z policejních spisů. Vyhovuje jim i používání slangových výrazů, které jsou jim blízké a ocenění z jejich strany získala i hudba, která byla při tvorbě filmů vybírána právě s ohledem na cílovou skupinu mladistvých. Upoutalo je i grafické zpracování obalů nosičů, které vychází ze zásadních a emotivních momentů příběhů. Pražští preventisté se setkali i se zajímavou žádostí ze strany některých studentů, kteří chtěli promítnout i příběhy určené pro mladší žáky. Po dohodě s pedagogy jim vyšli vstříc a jejich opravdu nadšené hodnocení bylo zadostiučiněním pro celý realizační kolektiv a potvrzením, že jejich záměr vyšel.

3.3.4. Projekt „Jsme tu i pro vás!“

Prevence kriminality má za úkol působit na všechny občany ve státě, handicapované osoby nevyjímaje. Právě u těchto osob má však naše společnost při ochraně jejich bezpečí určité mezery. Vůči občanům tělesně nebo duševně postiženým se tento dluh daří zmenšovat. Policejní preventisté realizují přednášky ve speciálních zdravotních zařízeních i v občanských sdruženích, která projeví zájem o spolupráci v této oblasti. Přednášky po předchozí konzultaci s opatrovníky bez problémů přizpůsobí jejich limitovaným možnostem a schopnostem. Velmi specifickou skupinou jsou však osoby se sluchovým postižením.

V roce 2006 iniciovali policisté z preventivně informačního oddělení vznik SMS linky pro neslyšící. Linka tísňového volání 158 slouží všem občanům bez rozdílu, ovšem s výjimkou neslyšících osob. Sluchově handicapovaní lidé, kteří se ocitli v kritické životní situaci tak byli odkázáni na pomoc druhých. Partnerem projektu se stala telekomunikační společnost „T – mobile“. Projekt původně realizovaný jen pro území hlavního města Prahy se postupně stal celorepublikovým a dočkal se i oficiálního ocenění. Pražští policisté za něj získali výroční cenu „**Mosty 2006**“ od Národní rady zdravotně postižených ČR. Dobře nastavená spolupráce s Českou unií neslyšících dále pokračovala a rozvíjela se. Policisté realizovali řadu preventivních přednášek ve

školských zařízeních i zájmových sdruženích neslyšících a nedoslýchavých občanů a toto partnerství stále pokračuje.

V roce 2008 vznikl projekt „**Jsmo tu i pro vás!**“, který je logickým vyústěním předchozí spolupráce a osvědčených metod prevence kriminality. Pražští policisté ve spolupráci se zástupci České unie neslyšících, strážníků Městské policie hl. m. Prahy a tvůrčí skupinou režiséra Zdeňka Všelichy, zpracovali témata, která vycházela ze sociálně patologických jevů a zásad bezpečného chování, do dvou filmových verzí, které jsou doplněny metodikou. Jedna verze s podtitulem „Nebojte se, mluvte s námi!“ je určena pro neslyšící a druhý podtitul „Nebojte se, pomůžeme vám!“ je pro policisty a strážníky. Právě vzájemná komunikace či spíše nepochopení je, kromě varování před trestnou činností a poučením jak jí čelit, stěžejním tématem obou verzí. Špatné vyhodnocení situace a neznalost policistů i strážníků vedla již několikrát k nepříjemným omylům, kdy byl sluchově postižený občan pro svoji omezenou schopnost dorozumívání považován za osobu pod vlivem návykových látek. Tato obava a další nepříjemné situace jsou rovněž příčinou, kdy sluchově handicapovaný občan, který se stane obětí trestného činu, tuto skutečnost raději nejde ani oznámit, aby se vyhnul problémům s následnou komunikací. Jedná se o velmi citlivé téma a díky určité nadsázce, se kterou jsou jednotlivé scény natočeny, se podařilo, že tento filmový projekt je více než úspěšný a chválí si ho jak neslyšící tak i muži zákona. Obě verze jsou s ohledem na handicapované občany tlumočeny do znakového jazyka a zároveň i doplněny o titulky, protože obě tyto možnosti komunikace jsou neslyšícími používány.

I tento film se dočkal následného ocenění jako předcházející „SMS linka pro neslyšící“. V národním kole **Evropské ceny prevence kriminality** získalo Preventivně informační oddělení Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy za tento projekt druhé místo, kterým byla oceněna jejich snaha prolomit komunikační bariéry mezi policisty a sluchově handicapovanými občany.

Interaktivní výuka prevence kriminality se plně osvědčila. Všechny čtyři preventivní filmy byly realizovány jako pilotní projekty v hlavním městě Praze. Vzhledem k tomu, že se osvědčily, byly následně se souhlasem všech participujících subjektů rozšířeny prostřednictvím krajských koordinátorů prevence kriminality do celé republiky a jsou s úspěchem nadále používány.

V současné, moderní době jsou lidé obklopeni technickými vymoženostmi, které usnadňují a zatraktivňují především vzájemnou komunikaci a to vítá zejména mládež. Samotné přednášení, byť profesionálně vedeno nebo písemné informace v sebelepším provedení, nejsou dostatečnou zárukou, že si cílová skupina posluchačů z přednášky něco odnese. Filmové zpracování, o kterém si je možné dál vyprávět se ukázalo být tou správnou cestou, která vede k zodpovědnému přístupu k životu.

3.4. Informační kampaně

Jedním z rizikových faktorů kriminality je nedostatek informací. Informování široké veřejnosti, neorganizovaných občanů a občanů střední věkové kategorie, tzn. výdělečně činných s nedostatkem volného času, probíhá nejlépe prostřednictvím informačních kampaní. Cílem těchto kampaní je oslovit co nejširší veřejnost a adekvátní formou jí poskytnout relevantní informace. Prostředkem pro realizaci informačních kampaní jsou média (např. televize, rozhlas, denní tisk, zpravodaje městských částí, internet aj.) a dále pak reklamní plochy. Využití reklamních ploch je smysluplné tam, kde je vysoká frekvence pohybu obyvatel (např. prostředky a zastávky MHD, nákupní centra atd.) nebo na místech, která jsou policií vytipována jako riziková (např. v blízkosti hudebních klubů, diskoték apod.). Úspěšná informační kampaň musí mít především výstižný a zapamatovatelný slogan, který utkví snadno v paměti a v případě plakátů nebo jiných doprovodných tiskovin je vhodný výrazný až sugestivní grafický vizuál.

Informační kampaně jsou vždy zaměřené na konkrétní závažnou problematiku. Na území hlavního města Prahy jsou dlouhodobě realizovány kampaně, které se vztahují zejména k majetkové trestné činnosti. Jedná se především o kapesní krádeže a vykrádání vozidel. Finanční prostředky na informační kampaně s preventivní tematikou se získávají prostřednictvím grantových řízení, kdy se kampaň na základě příslušných podkladů zpracuje jako projekt prevence kriminality.

První počín v této oblasti zrealizovali pražští policisté již v roce 2003. Projekt „**Nebud'te snadnou obětí**“ reagoval na nárůst kapesních krádeží hlavně v prostředcích městské hromadné dopravy. Plakáty s jednoduchým vizuálem byly umístěny na plochách určených pro reklamu přímo v autobusech a ve vagónech metra i tramvají. Letáky s informacemi jak se nestát obětí kapsáře byly umístěny do drátěných programů

na místních policejních odděleních a rovněž byly distribuovány při přednáškách a akcích pro veřejnost. Současně s tímto projektem se realizovala i kampaň zaměřená na vykrádání vozidel s názvem „**Auto není trezor**“. Za tímto účelem byly vyrobeny informační značky, které byly umístěny ve vytipovaných oblastech s nárůstem této kriminality. Riziková místa byla určena nejen prostřednictvím výsledků policejních statistik, ale i na základě místních znalostí představitelů městských částí, které se do tohoto projektu zapojily.

V roce 2005 byla opět obnovena kampaň zaměřená na kapesní krádeže. Slogan kampaně „**Pozor na krádeže**“ se objevil na plakátech a samolepkách s výrazným žlutým podkladem a černým textem. Samolepky byly vyhotoveny v českém a anglickém jazyce a v obou provedeních byly vždy vedle sebe nalepeny na dveře prostředků hromadné dopravy. Rovněž se opakoval projekt „**Auto není trezor**“, protože informační značky se podle poznatků policie i zastupitelů zúčastněných městských částí osvědčily. Na základě těchto zjištění se do projektu zapojily další městské části a některá nákupní centra, u kterých byly cedule umístěny na přilehlých parkovištích.

Projekt „**STOP majetkové trestné činnosti!**“ navazuje v roce 2009 na předchozí kampaně. Tentokrát je činnost preventistů spojená s kampaní zaměřenou konkrétně na nákupní centra. Nárůst kapesních krádeží a vykrádání vozidel při nákupních centrech jednoznačně ukazuje, že se jedná o rizikové lokality. Pražští policisté oslovili s nabídkou na spolupráci všechna velká obchodní střediska na území hlavního města, ale zájem projevila pouze společnost provozující nákupní centra GLOBUS a Albert. V období před vánočními svátky a silvestrem v těchto centrech působili preventisté z pražského policejního ředitelství, kteří se v uniformách pohybovali v prostorách centra, upozorňovali nakupující občany na jejich prohřešky, kterými usnadňují kriminální činnost potenciálních pachatelů a na možnost, že se stanou snadnou obětí zloděje. Současně s nimi se po parkovištích pohybovali policisté z příslušných místních oddělení případně hlídkové služby, kteří u vytipovaných vozů, kde se nacházely volně ležící věci osobní potřeby (např. bundy, tašky, mobily apod.) nechávali za stěrači informační karty s varováním. Po vyhodnocení této úspěšné týdenní činnosti se vedení společnosti rozhodlo s takto nastavenou spoluprací pokračovat a následující akce je směřovaná na období před velikonoce. Občanům jsou k dispozici

nejen rady přímo od policistů, ale také informační materiály, které jim preventisté mohou v případě zájmu poskytnout.

Naprosto ojedinělou informační kampaní byla v roce 2005 zrealizovaná „**Nutná obrana**“. Nejednalo se jen o samotnou kampaň, ale ucelený program zaměřený na ochranu života a zdraví. Realizaci projektu předcházely skutečné případy, které byly i hodně medializovány například:

Krátce před půlnocí 8. července 2004 na zastávce městské hromadné dopravy na Praze 4 napadl neznámý útočník tříadvacetiletou ženu. Povalil ji na zem a pokusil se jí znásilnit. Žena se bránila a křičela, útočník začal být agresivní. Při potyčce se ženě podařilo použít zavírací nožik, který měla u sebe a útočníka bodla do hrudníku, ten se dal vzápětí na útěk. Později bylo nalezeno tělo mrtvého muže a následné šetření ukázalo, že se jedná o násilníka, kterého polici popsala napadená žena.

Právě zmiňovaný případ z Prahy inspiroval preventisty k realizaci projektu. Součástí byla informační kampaň doprovázená velmi sugestivně graficky zpracovanými plakáty umístěnými na vytipovaných problematických místech (např. odlehlé zastávky MHD, noční kluby a diskotéky, parky v blízkosti obytné zástavby apod.). Dále pak série seminářů na téma „Nutná obrana“, jejichž cílem bylo seznámení s výkladem pojmu nutná obrana, informace k zásadám bezpečného chování, předcházení rizik napadení a ukázka modelových situací jednoduché sebeobranu. Semináře proběhly v osmých a devátých třídách základních škol, na středních i vysokých školách, které projevily o toto téma zájem, dále pak byly proškoleny pracovnice pražského magistrátu, některých peněžních ústavů apod. Součástí přednášky bylo i poskytnutí brožury nazvané „Někdy běžet nestačí“ a to všem posluchačům bez rozdílu věku. Na tomto projektu s preventisty spolupracovali kriminalisté specializující se na násilnou kriminalitu a soudní znalec v oblasti nutné obrany a sebeobranu. Přednášky na toto téma realizují pražští preventisté i nadále, protože se staly součástí jejich tematické nabídky přednáškové činnosti.

Informační kampaně mají své nezastupitelné místo v boji proti kriminalitě. Po prvních zkušenostech s jejich realizací, kdy se policisté spoléhali jen na svoje zkušenosti, které mají v této oblasti přeci jen omezené, se osvědčila spolupráce s profesionálními reklamními agenturami. Úspěchem každé kampaně je pozitivní sugesce, která pracuje v podvědomí lidí a ve spojení s konkrétním obrazem nebo jen výraznou barvou, muzikou či sloganem vyvolává správné reakce. Zkušenosti pracovníci

reklamních agentur ve spolupráci s policisty mohou docílit kladných postojů občanů vůči prevenci kriminality a podpořit jejich spoluúčast na snižování kriminality tím, že převezmou část odpovědnosti za své chování.

Preventivní aktivity realizované cíleně proti kriminalitě a sociálně patologickým jevům mají v našem státě pevně zakotvené místo. Počáteční snahy v této oblasti byly poznamenány řadou hledání a experimentování. Výsledkem tohoto procesu je pak funkční model prevence kriminality. Princip současné prevence není založen na direktivním postavení státu, ale na posílení odpovědnosti místní samosprávy. Státní orgány mají zájem, aby se prevence v regionech dále rozvíjela. Preventivní činnost je nezbytné vést k větší zaměřenosti, přesnosti, a plánovitosti. Je nutné klást důraz na komplexní řešení vytipovaných problémů a porovnávat investované úsilí a finanční náklady s konkrétními výsledky, aby byl prokázán kladný vliv prevence kriminality na bezpečí občanů v České republice.²⁶

²⁶ VEČERKA, K., HOLAS, J., *Úspěšnost preventivní práce*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2001

4. PRAKTICKÁ ČÁST

Po dobu práce na této bakalářské práci jsem prováděl sběr informací nejen formou studia knih a badání v periodikách, ale též vytěžováním veřejnosti. Část byla vytěžena řízeným rozhovorem, kdy byli pokládány otevřené otázky, tak pro detailní určení otázky uzavřené. Další část byla získána dotazníkem (viz příloha), kde byli otázky otevřeného typu, i typu uzavřeného. Pokládané otázky byly stejné pro dotazník, taktéž pro řízený rozhovor.

Bylo osloveno 50 respondentů v různém věkovém rozsahu, od 20 do 80 let věku orientačně po 10 respondentech z věkové dekády v posledních dvou dekadách, kde se jedná o seniory bylo přistoupeno pouze k řízeným rozhovorům.

4.1. Analýza

Cílem výzkumu bylo zjištění, zda veřejnost je obeznámená s prevencí prezentací bezpečnostních složek, zda bere takovouto činnost na vědomí a je schopna přizpůsobit své chování radám a doporučením, které jsou jí touto formou nabídnuty. Dále pak zda se jí zdá tato forma poutavá, zda je navštěvuje a zda by měla být provozována ve větší míře.

4.2. Pokládané otázky

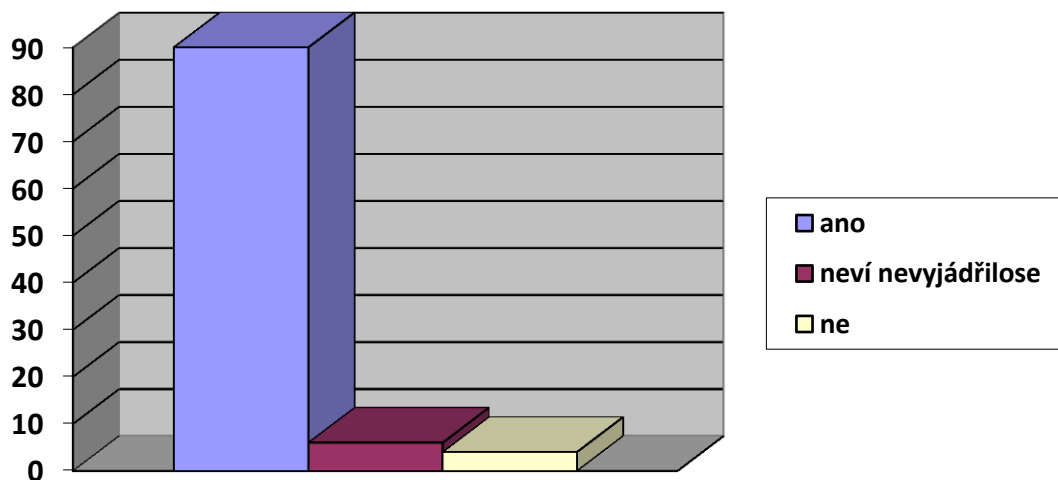
1. Setkali jste se s preventivně osvětovou činností bezpečnostních složek, potažmo Policie ČR
2. Pakliže ano bylo to formou
 - Přednášky
 - Výstavy
 - Veřejně prezentační akce
3. Předmětem přednášky bylo téma
 - Bezpečného chování
 - Dopravy
 - Způsobu zajištění majetku
 - Prezentace policejní práce
4. Výstava měla téma
 - Dopravy

- Způsobu zajištění majetku
 - Prezentace policejní práce a jejích prostředků, případně úspěchů
5. Veřejná akce byla koncipována na téma
 - Prezentace policejní práce a jejích prostředků
 - Dopravní výchovy
 - Způsobu zajištění osobního majetku
 6. Místo, kde došlo k realizaci vámi uvedené akce, například škola, zájmová organizace, spolek, muzeum, autoškola , jiné
 7. Vzpomenete si na název konkrétní akce – projektu, např. Ajax, Zlatá zebra, Bezpečně do školy
 8. Vzali jste si poučení z této akce a řídíte se jím v životě
 9. Myslíte si zda tato činnost má nějaký smysl a zda by ho měla Policie provozovat.
 10. Pakliže se chováte bezpečně, upozorňujete svoje okolí na chyby, které dělají.

4.3. Výsledné grafy

Na otázku č. 1. „Setkali jste se s preventivně osvětovou činností bezpečnostních složek, potažmo Policie ČR.“

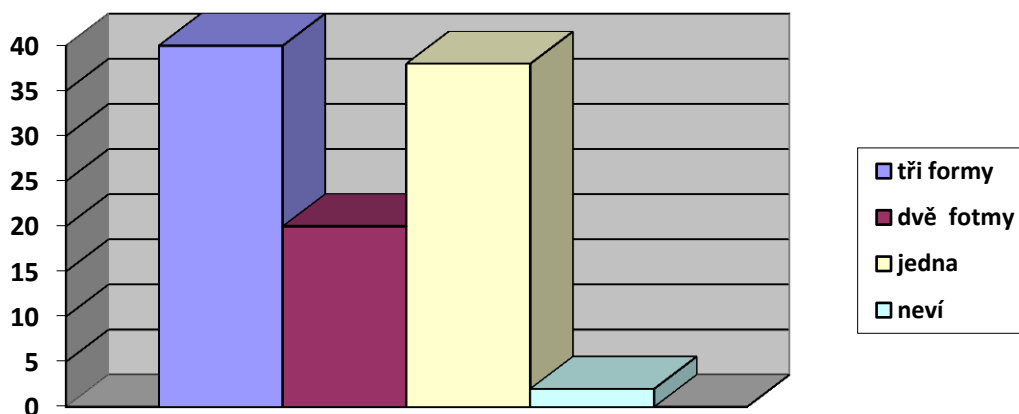
Odpovědělo: 90% respondentů odpovědělo Ano, 6% neví nebo se nevyjádřilo a 4% ne

Na otázku č. 2. „Pakliže ano bylo to formou“

- Přednášky
- Výstavy
- Veřejně prezentační akce

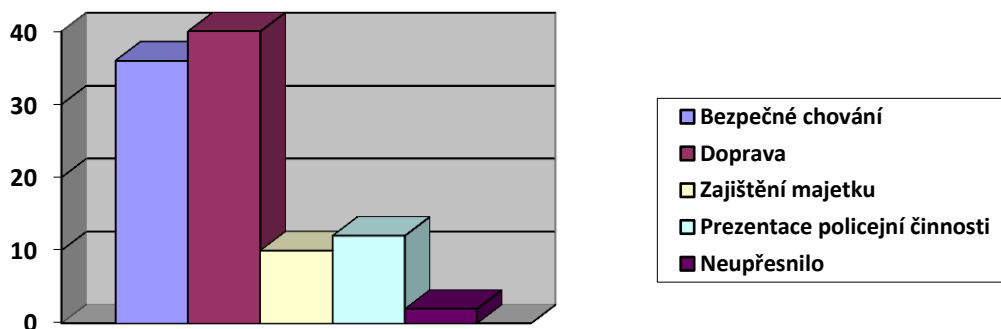
Odpovědělo: všechny 3 formy 40%, aspoň dvě 20%, aspoň jednu 38% , 2% neví nebo se nevyjádřilo

Na otázku č. 3. „Předmětem přednášky bylo téma“

- Bezpečného chování
- Dopravy
- Způsobu zajištění majetku
- Prezentace policejní práce

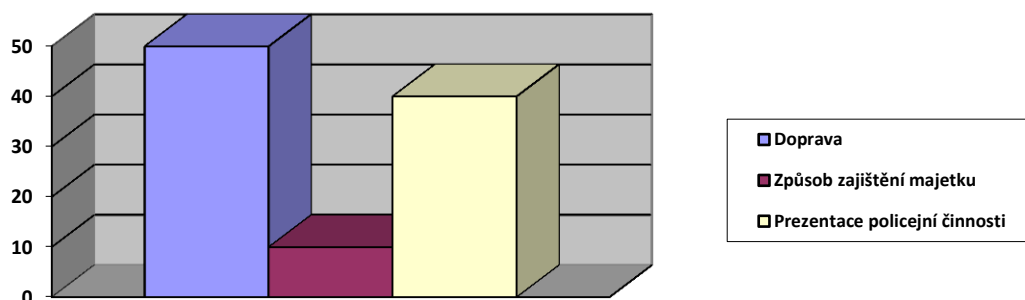
Odpovědělo: 36% bezpečné chování, 40% doprava, 10% způsob zajištění majetku, 12% Prezentace policejní práce, 2% neví nebo neupřesnilo.

Na otázku č. 4. „Výstava měla téma“

- Dopravy
- Způsobu zajištění majetku
- Presentace policejní práce a jejích prostředků, případně úspěchů

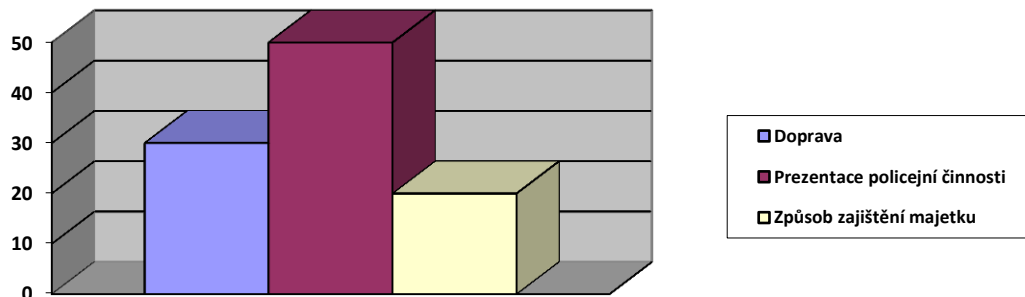
Odpovědělo: 50 % dopravy, 10% způsob zajištění majetku, 40% presentace policejní práce a jejích prostředků, případně úspěchů

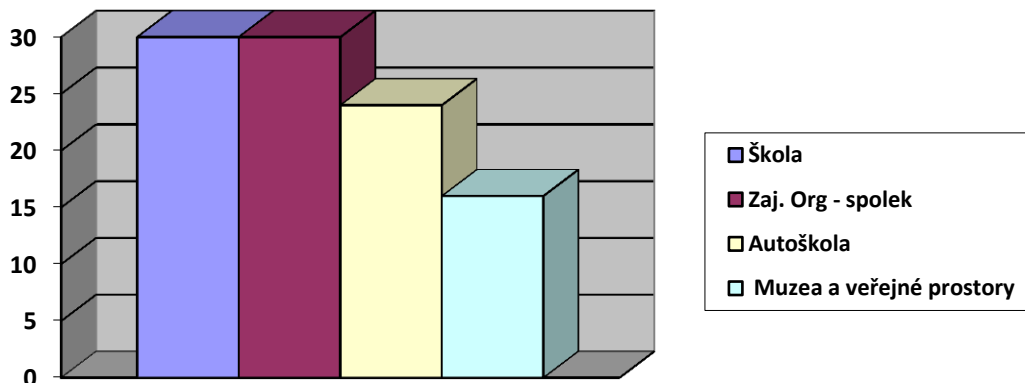
Na otázku č. 5. „Veřejná akce byla koncipována na téma“

- Presentace policejní práce a jejích prostředků
- Dopravní výchovy
- Způsobu zajištění osobního majetku

Odpovědělo: 50 % Presentace policejní práce a jejích prostředků, 30% Dopravní výchovy 20% Způsob zajištění osobního majetku

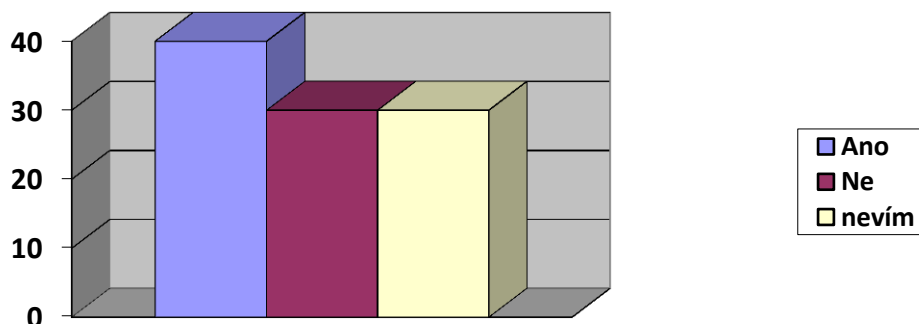

Na otázku č. 6. „Místo, kde došlo k realizaci, vámi uvedené akce, například škola , zájmová organizace, spolek, muzeum, autoškola, jiné.“ Odpovědělo: 30% škola, 30% zájmová organizace – spolek, 24 % autoškola, 16% Muzeum a další prostory.

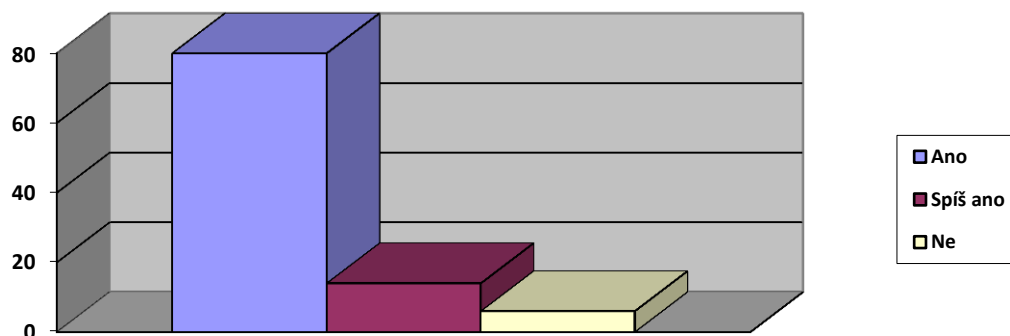
Na otázku č. 7. „Vzpomenete si na název konkrétní akce – projektu, např. Ajax, Zlatá zebra, Bezpečně do školy“

Odpovědělo a uvedlo: 40% konkrétní název akce, zde toto bylo ovlivněno i věkem respondenta. Bohužel v seniorské kategorii si vzpomínají většinou na oblast avšak konkrétní název akce již ne. Snad výjimečná je pouze Zlatá zebra a to jen díky asociaci k přechodu pro chodce a propagátory jmenované akce Spejbla a Hurvínka v rozhlase. Tato akce je u mladších poté známá jako „Dopravní soutěž mladých cyklistů“, letos se konal již 39. Ročník. U mladé generace je to většinou projekt Ajax z kterým se seznámili za dobu patnácti let jeho trvání na základní škole a to jako žáci nebo jako rodiče.

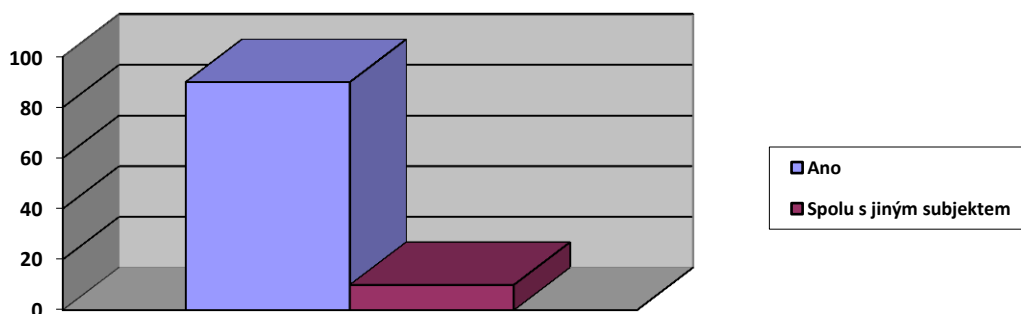

Na otázku č.8 „Vzali jste si poučení z této akce a řídíte se jím v životě“

Odpovědělo: 80% ano, 14% spíš ano nebo neví, 6 % ne nebo nevedlo.

Na otázku č. 9. „Myslíte si zda tato činnost má nějaký smysl a zda by ho měla Policie provozovat“. Odpověděli respondenti jednoznačně ano, 10% dodává že by toto neměla dělat policie sama, případně že by se tímto problémem měla zabývat více a u některých problémů do větší hloubky (ochrana majetku, osobního bezpečí a drogy)

Na otázku č. 10. „Jestliže se chováte bezpečně, upozorňujete svoje okolí na chyby, které dělají“. Odpověděli respondenti ano, někteří však přiznali, že jejich rady většinou nikdo neposlouchá, ale v případě, že se událost, na kterou upozorňovali stane, tak jim dají za pravdu.

4.4. Výstup

Provedeným výzkumem na reprezentativním vzorku, bylo zjištěno, že preventivně osvětové akce bezpečnostních složek, patří mezi oblíbené formy předávání informací. Veřejnost je vítá a ráda je navštěvuje. Nejvyšší procento oblíbenosti jsou především ukázky připravenosti bezpečnostních složek, jak při práci se zvířaty, tak ukázky výcviku. Další oblíbené je forma edukativní, kdy si mohou vyzkoušet praktické dovednosti např. vytvoření daktyloskopického otisku a jeho následné sejmutí. Znalosti nabyté na těchto akcích poté aplikují do běžného života a snaží se jimi řídit případně je předat dál. Většina oslovených by přivítala, kdyby akcí bylo více. Zvláště pak senioři.

ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem se zaměřil na vysvětlení pojmů prevence kriminality prováděný osvětovou činností bezpečnostních složek. Potažmo Policií ČR, která je jedním se subjektů který se touto problematikou zabývá. Zároveň se pokusit o historické zmapování uvedené oblasti práce s veřejností a obhájit že prevence kriminality je více než účinným protipólem represe. Účinná prevence vede ke snižování kriminality a zvyšování pocitu bezpečí jak běžného občana tak následně lokality a její komunity. Provedeným výzkumem, bylo toto plně potvrzeno. Stejně tak se potvrdilo, že občan od Policie takovouto službu požaduje, do takové fáze, že se může říci, že se jedná o společenskou zakázku. Na toto by měla Policie odpovědět zvýšenou aktivitou, což se však z důvodu jak finančních tak personálních nedaří plnit tak jak by požadovala společnost i tak jak by chtěli samotní policisté.

Doufám že se mne podařilo ve své práci vysvětlit jak vývoj tak současnost preventivně osvětové činnosti Policie ČR. Jak vyplývá z mé práce má Policie ČR na čem stavět a zároveň se s pocitem dobře vykonané práce ohlednout do minulosti. Protože s pozitivním rozporem k definici pánu Marshana a Hötzela („*Policie je zvláštním druhem výkonu správní činnosti, a to její negativní stránkou. Jejím posláním není vytváření nových statků, ale konzervování statků stávajících. To se děje různými příkazy, zákazy, varováním, tresty apod.*“), kterou jsem mou bakalářskou práci zahajil, Policie nové statky vytvořila a může být s nimi spokojena.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

FOGLAR, Jaroslav , *Rychlé šípy*, Praha ,Olympia 1998, 339 s.ISBN 27-046-98

MACEK, Pavel – UHLÍŘ, Lubomír. *Dějiny policie a četnictva II*. Praha: Police History, 1999. 230 s. ISBN 80-902670-0-9

MACEK, Pavel – UHLÍŘ, Lubomír. *Dějiny policie a četnictva IV*. Praha: Police History, 2011. 291 s. ISBN 978-90-86477-55-8

VEČERKA, Kazimír ; HOLAS, Jakub. *Úspěšnost preventivní práce*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2001. 63 s. ISBN 80-86008-95-9.

ZAPLETAL, Josef a kolektiv. *Prevence kriminality*. 3. přepracované vydání. Praha : Policejní akademie České republiky, 2008. 108 s. ISBN 978-80-7251-270-6.

Právní normy:

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 306/2009 Sb.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 583/2008 Sb., zákon o prevenci kriminality a jiné protispolečenské činnosti a o změně a doplnění některých zákonů

Internetové zdroje:

Pojmy prevence kriminality [online]. MV ČR [cit. 2010-07-12]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm>

Republikový výbor pro prevenci kriminality [online]. MV ČR [cit. 2010-09-10]. Dostupný z WWW: <http://mvcr.cz/clanek/republikovy-vybor-pro-prevenci-kriminality-37669.aspx>

Pojem grant [online]. WIKIPEDIE [cit. 2011-02-03]. Dostupný z WWW: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Grant_\(%C3%BA%C4%8Delov%C3%BD_dar\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Grant_(%C3%BA%C4%8Delov%C3%BD_dar))

Program PARTNERSTVÍ [online]. MV ČR [cit. 2011-02-21]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/ksp/formular/index.html>

Pojmy výchova, vzdělání, vyučování [online]. Malý pedagogický slovník [cit.2011-03-07]. Dostupný z WWW:
<http://prouzitek.webgarden.cz/maly-pedagogicky-slovník>

„*Vražda v kině 1966*“ článek [online]Dostupný z WWW:
<http://rycinka.blog.cz/1005/77-pripadu-z-historie-sexualni-vrazdy-v-cechach-na-morave-a-ve-slezsku-v-letech-1926-1999>

Ostatní zdroje:

Ozvěny SNB, ročník 1945-1947, uloženo v knihovně Policejního muzea Praha – Karlov

SNB, ročník 1948-1953, uloženo v knihovně Policejního muzea Praha – Karlov

Naše Bezpečnost, ročník 1954, uloženo v knihovně Policejního muzea Praha – Karlov

Bezpečnost, ročník 1955-1990, uloženo v knihovně Policejního muzea Praha - Karlov

Koordinační dohoda ze dne 25. 5.2010, uzavřená za účelem společného postupu při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku na území hlavního města Prahy, mezi Krajským ředitelstvím policie hl. m. Prahy a Hlavním městem Prahou

Metodika přípravy Krajského programu prevence kriminality a programu prevence kriminality Hlavního města Prahy na rok 2010, Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2009

Program Ministerstva vnitra v oblasti prevence kriminality, Praha : Ministerstvo vnitra ČR

Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011, schválená Usnesením vlády ČR ze dne 15. října 2007, č. 1150, Praha : Ministerstvo vnitra ČR

Srovnávací analýza pocitu bezpečí na území hl. m. Prahy provedená v letech 1997, 1999, 2004, 2007, 2009,2011, Praha : Magistrát hl. m. Prahy

Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci Programu prevence kriminality hl. m. Prahy v roce 2012, Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2011

Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území hl. m. Prahy v roce 2011 ve srovnání s rokem 2010, Praha : Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy, analyticko právní oddělení

Zpráva o kriminalitě na území hl. m. Prahy za rok 2012, Praha : Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy, analyticko právní oddělení

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Jiří HAVEL

Obor: 6208R020 - Bezpečnostní studia

Forma studia: Kombinované

Název práce: Preventivně osvětová činnost Policie ČR

Rok: 2013

Počet stran textu bez příloh:60

Celkový počet stran příloh:63

Počet titulů českých použitých zdrojů: 5

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 6

Počet ostatních zdrojů: 12/3

Vedoucí práce: PaedDr. František PARKAN